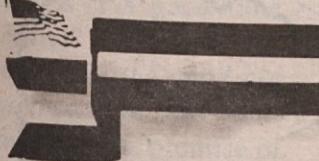

**Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!**

Serving in Ohio and Nationwide, over 200,000 American-Slovenians
Vol. 99 — No. 32 (USPS 024100)

AMERICAN DOMOVINA

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

AMERIŠKA DOMOVINA, AUGUST 14, 1997

ISSN Number 0164-68X

60¢

Robert Kalina loves magic; and it shows

Robert Kalina has had a busy school career at Derby High School in Kansas as both a student, and a magician. Besides doing illusions for his schools, he has gone to grade schools to entertain the younger students there.

During a performance at Derby Hills Elementary School, he began with the ring trick. Kalina takes two large rings which are intertwined and blows on them. Poof! They separate. He explained how the trick works.

"The way to do this," he said, "is to have stinky breath." He gave a student an onion to eat, then had him blow on the rings, and they separated.

He also made silk fabric change colors in a bag from yellow to red to blue.

But his biggest trick so far was performed at Derby High School's variety show.

Kalina is lowered from the rafters onto a stage while standing on top of a trunk. It then involves him and his assistant alternately being wrapped inside a plastic bag, then escaping.

He said his parents were surprised the first time they saw the illusion last month at Cooper Elementary School. They didn't know he was working on the trick, created by the great magician Harry Houdini.

In the near future, he hopes to include two recent additions, Sugar and Spice, to his show. He said the doves take six months to train.

Kalina has performed at birthday parties, churches, schools, Fourth of July celebration and was featured at A Night of Magic this year as a senior in Derby High.

Kalina first became interested in magic about 11 years ago when he received a magic kit for Christmas. His collection has grown bigger and better since.

Kalina spent five months preparing for the Night of Magic show. He helped build scenery and props for the two night program. But he noted, "Some illusions have taken more than five months to plan and perfect."

Robert has met the master magician David Copperfield.

During a performance in Wichita, the well-known illusionist invited Kalina backstage for an interview. He encouraged the young protégé to "Keep practicing and performing." Copperfield also gave Robert a T-shirt as a memento of the occasion.

This fall Robert will be attending Wichita State College.

Robert is the son of Margaret and Greg Kalina of Derby, Kansas, and the grandson of Stanley Frank of Prosser Avenue in Cleveland.

Joe and Kum Pok Rigler open 'How Sweet It Is' Ice Cream Shop

Joseph Rigler, 45 and his wife, Kum Pok of Kirtland, Ohio, are the co-owners of How Sweet It Is! Ice Cream Shoppe, 12652 Chillicothe road, Chester Township.

On Entrepreneurship

Joe said, "This is our first business venture. My wife was working at a factory job, and I'm still working full-time as an accountant. But we wanted to do something for ourselves.

"It's a big commitment. Talk to any small businessman and they will tell you it's a 15-hour-a-day job. You have to use all your abilities. I've often said that people who graduate from business school, like I did, should run a small business for a year just to see how tough it is.

"You're the accountant, the marketing manager, the environmental engineer, the janitor, the salesman, the public relations man. You

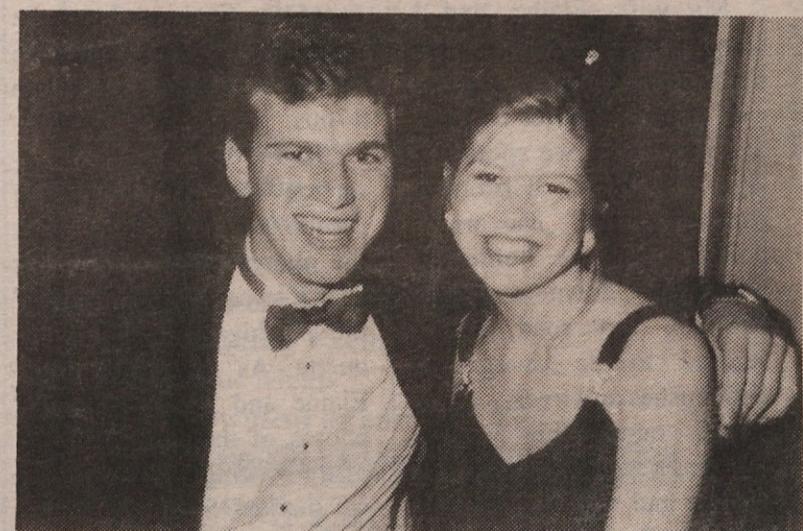
basically wear 10 hats. I'd never work this long, this hard, for this rate, for anyone else. But there's a pride of ownership here that I think is the driving force. It becomes part of who you are."

On Families

"One of the things I've noticed is that people usually come in with their families. It's nice to see families sit down and share an ice cream cone together. It really is amazing, but you can almost spot the families who are very close by the way they come in, order, sit down and just talk for a half-hour over an ice cream cone. With both parents usually working these days, it's hard for them to find time to sit down with their kids. I think this is almost a way for them of getting everybody together."

--Arvydas J.E.R. Valiukas

The News Herald

Zlatoper - Stolle Engagement

Admiral and Mrs. Ronald J. Zlatoper of Philadelphia, PA are pleased to announce the engagement of their daughter, Ashley, to Steven David Stolle, son of Mr. and Mrs. Steven D. Stolle of Sudbury, MA.

Both Mr. Stolle and Miss Zlatoper are 1995 graduates of the University of Virginia. Miss Zlatoper received a B.A. degree in biology and is currently a second year medical student at the University of Virginia. Miss Zlatoper is the granddaughter of Mr. and Mrs. Joseph Zlatoper of Moreland Hills, OH.

Mr. Stolle received a B.A. degree in psychology and is presently director of a junior tennis academy in Atlanta, GA.

A March 21 wedding is planned in Charlottesville, VA.

Ohio Governor George V. Voinovich, and wife, Janet, left, are happy to greet fellow Slovenians Richie Vadnal, wife, Elaine and daughter Suzie, at the Ohio State Fair on Sunday, Aug. 10 in Columbus. It was Multicultural Day.

(Photo by Phil Hrvatin)

St. Vitus Alumni names Hall of Fame Honorees

St. Vitus Alumni Chairman of the Nominating Committee and his members, after tedious deliberations, came up with the following alumni members to be inducted into our Hall of Fame:

Sister Mary Avsec, S.N.D., 1949; Mrs. Ann Winters Kern, 1928; Tony Petkovsek, 1955, and Joseph Hocevar, 1959.

Only written resumes about persons you felt should be considered for the

honor and mailed to Albert Koporc, Chairman, were eligible to receive priority as Honorees.

Their choice was heartily approved by the Board with congratulations and sincere appreciation for the many hours they sacrificed voluntarily..

When the Honorees were contacted they were grateful and delighted to accept this great honor.

--Alumni Reporter
Fran Nemanich

Discovering Bishop Baraga Marker in the Upper Peninsula

By Robert M. Debevec

Jim's interesting article about Michigan's Upper Peninsula when he attended the Bishop Baraga's 200th anniversary celebration stirred some memories. We had an interesting Baraga experience ourselves in the same area several years ago.

My wife, Elaine, and I were tooling our motor home along a lonely country road near the shores of Lake Superior when we spotted a sign. It read "Historical Marker Ahead." The arrow pointed into the bordering wilderness down a small two-lane dirt road which seemed to be overgrown with bushes and trees.

Of course, this was a challenge to us intrepid explorers and we wheeled the RV into the opening in the underbrush. After a great deal of scrunching and scratching of branches against the roof and sides of our rig, we managed to break out into the open at a small clearing on the lake shore. The historical marker erected on the beach, to the best of my recollection, read something like this:

"On this spot, Father Baraga, the Missionary priest, took refuge from a violent summer storm on Lake Superior. He was accompanied in two canoes by some of his parishioners who were Ojibway Indians." The date was included but I have no recollection of the exact time it showed that the incident took place. I believe it was sometime in the late 1700s.

To the best of my recollection the Baraga refuge plaque is (or was) located on the shores of a small inlet near Keweenaw Bay north of the Michigan city of Marquette. As we usually did, Elaine and I took a lot of photos of the spot and also of the writing on the historical market. Since we are so well organized, we placed the pictures and negatives, after viewing them, in a heap in a well-organized shoe box and put it someplace on a closet shelf where it remains well-organized and undiscoverable to this day.

Maybe some reader can shed some light on this Bishop Baraga marker.

Miskulin in Ironworld Polka Hall

Musician Dave Wolnik reports that Nashville's Joey Miskulin was recently enshrined into the Ironworld Polka Hall of Fame in Festivities held in June in Chisholm, Minnesota.

His presentation was made by Myron Floren, who cited Joey's polka work over the years with his own "Mis-Tre" Band and his close involvement with Frankie Yankovic including co-producing Frank's first Grammy Award Winning Album.

Miskulin currently performs with many country-western stars including regularly with the "Riders in the Sky" and "Michael Martin Murphy."

The International Polka Association based in Chicago with the Polka Hall of Fame and their "Polka Heaven in '97" Festival will enshrine Slovenian-style bandleader Joe Fedorchak of Youngstown, Ohio, on the first weekend in August at a banquet ceremony.

Fedorchak's band has been a past recipient of the Cleveland Style "Band of the Year" and "Recording of the Year" awards. Fedorchak himself has been nominated for "Lifetime Achievement."

--Cleveland Style Polka Hall of Fame News

DID YOU KNOW Slovénia... Joseph Zelle

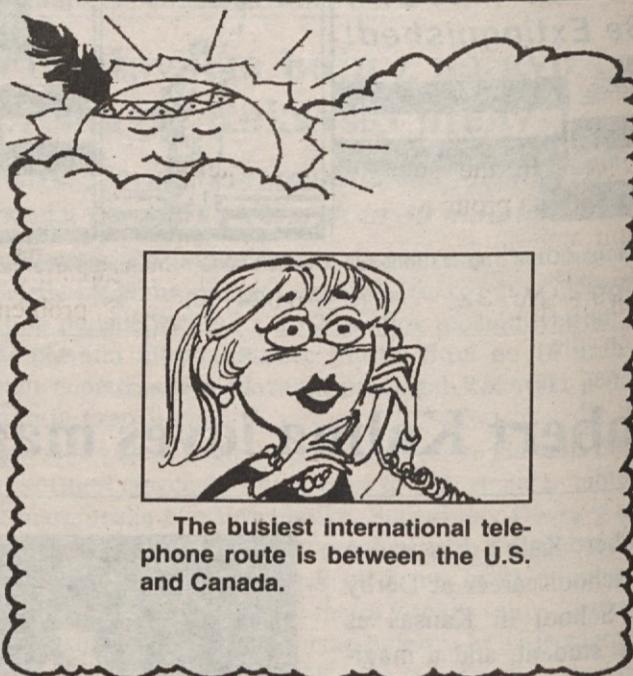
Rev. Pavlé Novak, spiritual pastor at the Immaculate Conception Church in New Toronto, Canada, is leaving for Ljubljana this month. He has been assigned to the post of spiritual leader of the students' home, Vincencijev dom.

Studia Slovénica has published *S Pota v Ameriko* (Voyage to America) by the late Rev. Dr. Grégorij Rožman. The author of a group of essays was the wartime Bishop Archbishop of Ljubljana. He was condemned to death by the Communists and exiled. He came to America and was a guest of Msgr. John Oman of St. Lawrence Church in Newburgh. The Archbishop lies buried in the Franciscan Cemetery in Lemont.

Slovénian ambassador to Canada, Marjan Majcén, is returning back to Slovénia. He held the post for 4 years. He has been appointed Minister of Foreign Affairs in Slovénia.

Rev. Pater Luis Kondor visited Ljubljana to hold discussions with the new Archbishop, Francé Rodé, regard-

100 WORDS MORE OR LESS by John Mercina

The busiest international telephone route is between the U.S. and Canada.

PLEASE WRITE YOUR OWN STORY ABOVE SINCE YOURS TRULY IS OUT OF TOWN!

ing the pilgrimage of the Fatima Statue of the Blessed Mother, Mary, in the near future. Visions of the heavenly mother took place May 13, 1917 before half a dozen children. Since then the place has become a world famous shrine of worship.

Retired Archbishop Dr. Jožef Pogačnik, celebrated his golden anniversary as a priest on Sunday, July 31 in Ljubljana. Some 250 clergy and a large crowd of faithful attended the ceremony. Even Pope John Paul II sent him a congratulatory greeting. Congratulations, Archbishop Pogačnik!

Congratulations, too, to Rev. Dr. Ludovik Bartelj, Msgr. Janéz Mohar, Revs. Anton Golob, Alojzij Groznik, and Bogomir Hrén, all of whom were observing anniversaries in the Archdiocese of Ljubljana.

Č, č, Š, š, Ž, ž

Recently an AD reader was bemoaning the fact that Slovénian ch, sh, and zh were not available in the American language. More specifically they were not included in the ASCII coding.

However instead of Slovenian compromising, I feel that the American language should compromise. The English spelling is very antiquated. It is over 200 years old! Slovénia gave up these ch, sh, and zh that many years ago.

C has three or four pronunciations: ch, k, s, tse. H is pronounced like h or not at all or makes c sound like ch. How stupid! By no stretch of the imagination can "s" plus "h" sound like "s"!

The Slovénian language is far advanced over most of the

languages of the world. What you pronounce you spell; what you spell you pronounce.

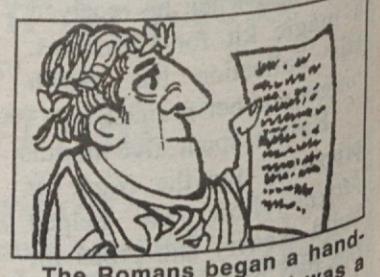
It still has faults, of course. It would be nice if the accent mark in the word would indicate on which syllable the word has to be accented. But even so it is a far cry from the aboriginal American language, as well as English and French.

Just imagine how much time and effort is lost printing two letters for a single sound. We constantly hear about speeding up the computer. Here is one way surely that the speed would be markedly increased. And consider all of those useless e's that are hung after and even within American words!

Microsoft Word is supposed to be for our Atomic, Space, and Computer Age! I talked to the top gurus for foreign fonts at Microsoft. They pointed out that only 255 characters were available in ASCII and they could do nothing about it at the time. It's high time that ancient spelling be updated for our computers!

If you have to have Č, č, Š, š, Ž, and ž, get WordPerfect. Also the Slovénians in Slovénia have these characters available in their European version of Fonts.

Joseph Zelle

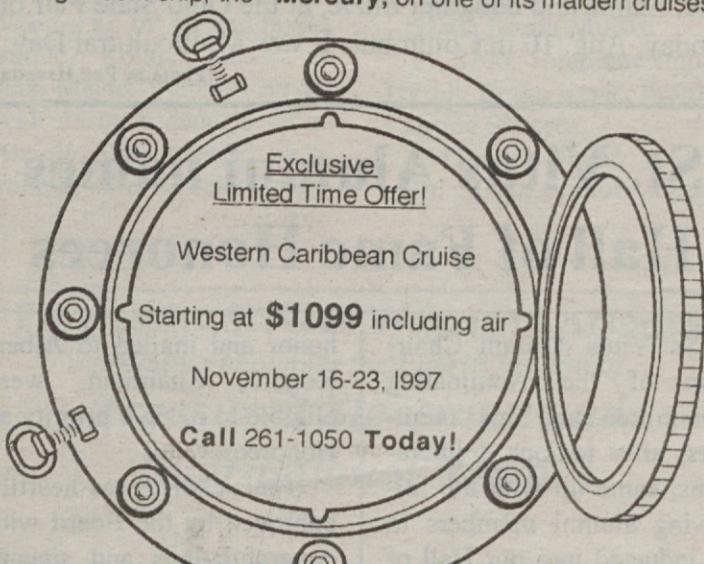
The Romans began a handwritten newsheet that was a forerunner of today's newspaper in 59 B.C.

Enjoying the Ohio State Fair at Multicultural Day on Sunday, Aug. 10 in Columbus are these polka people, from left to right: Bandleader, accordionist Joey Tomsick, America's Polka King Frank Yankovic, WELW radio personality Tony Petkovsek, and saxophonist, investment counselor, Phil Hrvatin.

Celebrity Cruises

Inaugural voyage opportunity for customers of Euclid Travel. Share in the excitement of Celebrity Cruises' newest magnificent ship, the **Mercury**, on one of its maiden cruises.

22078 Lakeshore Blvd.
Euclid, Ohio 44123

EUCLID TRAVEL

St. Clair Pensioners News

When is it a good time for picnics? Of course the answer is: "In the good old summertime." In the summer time with its promise of nice warm and sunny days. When the grass is green, and the smell of flowers in the air; when the trees are in bloom, and the birds are chirping; when all is cheery and bright, that is "the ideal time" for picnics.

Summertime is the time for picnics, and normally picnics are held on the weekends. Most are held on Sundays. We do find a sprinkling of picnics that are held on the week days, as in the case of the Federation of Slovenian Senior Citizens Clubs. I believe since the first of their picnics, they always were held on Wednesdays, and with success and satisfaction for those who attended. This year the date of the picnic is Wednesday, Aug. 20th.

Yes, Wednesday, August 20th is the day, and the place is the SNPJ Picnic Grounds on Heath Road. Tickets are \$10.00 and will cover your gate admission and also get you a Delicious Dinner prepared by Julia Zalar and her staff.

"CRASH!"

What happened now? Let's think it out. I was going to stop and take a break, but before closing down, I needed to run a copy of what I had written and then instruct the computer to save it in the computer. That is exactly what I did... and then came the Crash. Looking at the copy that came thru my one-month-old New sophisticated printer, the copy to that point was OK, but the paper itself had a number of creases.

No problem I thought. I tried to run another copy, but nothing happened. After a few more tries, I realized that I had a problem that was beyond my limited knowledge of such animals. Better get hold of son Larry. But Larry is somewhere in Ver-

mont on a business trip. Next thought was to contact son Jim. But Jim had called me yesterday from Rochester. He, too, was on a trip for his company. Both Jim and Larry have the capability of solving such problems. Lucky me, but not this time.

I will struggle with my old manual typewriter to finish this month's news and hope to meet press deadline. Sorry Jim Debevec, but as you know, breakdowns do occur.

Now for some NEWS.

I can report that our new tour coordinator Marge Steixner, passed her initiation which was the trip to the Niagara Casino. Good job, Marge. What do you have in mind next? I am sure that you will have something up your sleeve.

All of those who attended the 50th Wedding Celebration of our members Al and Aggie Koporc witnessed and partook of a gala celebration. May they, Al and Aggie, enjoy the rest of their years in good health and happiness.

Another one of our members Frances Laurich is a temporary resident at the Wickliffe Country Place. Let us pray that her health will improve quickly. Remember, your cards and well wishes will cheer her up. While she was able, Frances was a regular at our meetings.

Lately spotted on TV, Channel 5, was our member Josephine Bradach. Some buildings in the area have been repeatedly marked up with graffiti. Our Councilman, the St. Clair Coalition, Channel 5, and the police have been drawn into the matter. Josephine was interviewed regarding the conditions in the immediate area.

I try to catch up on the news by watching the TV news. On those rare occasions recently, I caught a glimpse of a familiar smiling face. Could it be... yes... it was none other than our

member Joe Zgong. Here is news for my article, I thought. But you know, I was so amazed by seeing Joe on TV that I failed to hear what the newscaster said. And there went my news article.

And yet the smiling face continued to haunt me and gave me no peace. Was it good news? Or was it good old Joe in a mess of trouble? I spent restless nights puzzled, haunted by that face. This could not go on. I needed my rest; I needed to know why Joe was on TV that night. And so, determined, I sought the answer.

Finally, yes, finally I learned the answer. Now I knew... oh. You would like to know too? Gosh, I just looked at my watch, I must quickly end my article and get it over to the American Home paper. Jim will be pacing the floor. Must not hold up the presses. Just have to announce that our coming meeting date is Thursday, August 21 at 1 p.m. that is the day after the Federation Picnic. See you there.

Why was Joe on TV? My printer should be corrected by next month, I hope. Almost forgot how to use the old reliable manual printer. I mean typewriter.

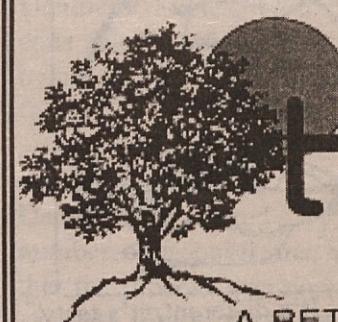
--Stanley J. Frank

Pay Parking Tickets by Phone

Cleveland Clerk of Courts, Earle B. Turner reminds residents they may use the new pay-by-phone service for parking tickets, or file a claim (up to \$3,000) in Small Claims Court without an attorney. Details can be obtained at Clerk of Courts Town Hall meetings in your neighborhood.

Also, if you receive a parking ticket and you believe it was not justified, you can take it to higher authority. The Clerk's office now holds Saturday hearings for contested tickets.

Independent and Catered Living

Hilltop Village

A RETIREMENT COMMUNITY

- Private garden apartments
- Housekeeping
- Planned activities
- Transportation
- 24 hr. Emergency Pull Cord
- Free Laundry Facilities
- Nutritious Meals
- No endowment or entrance fee

Call us today for a lunch and tour

25900 Euclid Avenue

Euclid, Ohio 44132

261-8383

STOP IN AT

BRONKO'S Drive-in Beverage

**510 East 200th St. DMH Corp.
Euclid, Ohio 44119 531-8844**

Summer is here and we are ready
to serve you at our famous well stocked

DRIVE-THRU

Imported Slovenian Wines
Radenska Mineral Water –
Various Soft Drinks & Snacks

We have Ohio Lottery and
Instant Ohio Lottery tickets

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.
Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.
Owner - David Heuer

J. F. Optical

50% Off

Selected Quality Frames

FREE GLAUCOMA TEST

**Call for Appointment
(216) 531-7933**

775 E. 185th St., Cleveland

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR

YANESH

BROS. CONSTRUCTION CO., INC.

William S. (Bill) Yanesh

EAST
29013 EUCLID AVENUE
WICKLIFFE, OHIO 44092
943-2020
943-2026

WEST
12205 SOBIESKI ROAD
CLEVELAND, OHIO 44135
941-5010
941-3358

SIMS BROS. BUICK, INC.

21601 Euclid Ave.

481-8800

SIMS CHRYSLER PLYMOUTH, INC.

20941 Euclid Ave.

692-3900

Last month my son Marty told me my nephew Mark was coming to town for a few days. Growing up together, they were and are close friends.

Marty asked, "Would you cook a pot of sauerkraut and beans for Mark and me?" Both have loved eating sauerkraut and beans since they were tots.

Now, sauerkraut and beans – that's real heritage. My mom and her family ate it in Slovenia; our family ate it in America, and most of my family enjoys it today.

Its ingredients are, sauerkraut, cranberry, beans, salt, pepper, garlic, onion, bacon, and roux made with the bacon grease. I like klobasa in it also.

It is best if it simmers for a few hours. The smell of this delicious brew keeps my mouth moist all day.

It was Saturday, a few weeks past when I cooked the sauerkraut and beans for Marty and Mark. That evening, it was warm, and while my wife was in the shower, I sat outside on our front steps. My wife came to the front door and said, "What's the matter, can't you stand the stench?" I turned around, and again reminded her, "The word is 'aroma'."

Sauerkraut and beans is not steak and lobster, but it was a staple for Slovenian

peasants, and they brought the recipe to America with

them. It's different, it's tasty and it's down right delicious. I eat several bowls a day, and not because I'm hungry, but because I love its taste.

Now the lovely Irish lady I'm married to believes the sauerkraut and beans I cook is like mixing together ingredients of an atomic and hydrogen bomb. It is not that bad. It is a safe and delicious delicacy. It is especially delicious if there is a loaf of bread, unsliced, on the table with the sauerkraut and beans.

Rip a piece of bread from the loaf, dip it in your bowl, and when it is saturated with juice, put it into your mouth. Let your taste buds tantalize your stomach for a moment or two, then swallow. Wow! That's good eating. And thanks mom for the recipe. Your heritage goes on. The little Slovenians in this family love your sauerkraut and beans.

--Rudy Flis

Runner Gorka takes intense pain in stride

WOOSTER, OH — The pain began at sunrise.

When Emily Gorka would open her eyes in the morning this summer, she would soon shut them again when she swung her legs out of bed. Except this was not your typical early morning weariness.

The pain in her legs was killing her.

"It was tough. I didn't know what was happening to me," she said.

Gorka, a sophomore cross country runner at the College of Wooster, normally would get out of bed, stretch and go for a five-to-10-mile run. Suddenly, it was as if she were still asleep, caught in the middle of a runner's worst nightmare.

Her knees were swollen. Her legs showed bruises that would not go away. The pain in her joints was agonizing. She was still tired.

Worst of all, she could barely run.

But she was awake, and this was not a dream. She suffers from erythema nodosum, which doctors tell her is a rare disorder found in young to middle-age women. It causes pain and swelling in the joints, and fatigue. Gorka said she was told it would take eight to 12 weeks for the disease to run its course. But when her anti-inflammatory medication ended up postponing the disorder's course this summer, the process started all over again.

For now, she is simply working through the pain.

"The doctors didn't seem to know a lot about it," she said. "They were actually kind of excited to see a case like this."

But through a career of fast starts and less-than-stellar finishes, Gorka is able to see through the hardships, and perhaps become a better athlete because of them.

"I always started out gung-ho," she said. "I always peaked at the wrong times."

A native of Madison in Lake County and a graduate of Lake Catholic High School, Gorka has always been seen as one of the best. She is regarded as one of the best runners in Lake Catholic's history, her name firmly etched in the school's record book after four consecutive trips to the state tournament. But while in high school and through her first season at Wooster, she would easily breeze through the regular season meets before falling short in the post-season tournaments.

Gorka admits it was a

case of competitive burnout rather than choking under the pressure. She would spend so much energy training and striving to be the best at every meet that her performances would suffer as the season wore on.

She was running No. 1 for the Lady Scots in her freshman season including a career-best 19:12 performance in the 5,000-meter race at the 1996 All-Ohio championships, before falling short in the regional competition.

But the success of her first year at Wooster may have caused her to train too hard this summer, she admitted.

"It is tough to match the same accomplishments," she said.

When she realized something was wrong this summer as she trained for this season, she began to see that she was going to have to slow down. Head coach Dennis Rice said he and Gorka sat down during the season to discuss her training approach, and he asked that she pace herself.

"She needed to refocus her energy," said Rice, the North Coast Athletic Conference Coach of the Year. "That is how we like to train. When she was really struggling early on, I wanted her to make a commitment to getting better each week."

Her road back this season has been slow, but Gorka has remained a vital part of the Scots' banner season.

Wooster recently defeated Kenyon in the NCAC Championship; Gorka finished ninth.

Although the pain and swelling kept her from her morning routine, Gorka still managed to run 45 miles a week at night after the swelling had gone down. But it was her attitude and love of running that motivated her to overcome her problems.

"She is more confident now than she has ever been," Rice said. "Personally, I think she is having one of her best seasons. I think this whole thing will make her stronger, not only as a runner, but as an individual."

--By Tony Lariccia
Beacon Journal

Emily has now recovered from her medical problems and is running with the Wooster track team. She will be touring Europe this fall as part of her first semester at Wooster.

Emily is the daughter of Tim and Barbara Gorka of Madison, Ohio, and the granddaughter of Bob and Elaine Debevec of Madison, Ohio, and the great-great-granddaughter of Jaka Debevec of the Ameriška Domovina.

Happy Birthday Mary Kolar

Mrs. Mary Kolar celebrated her 90th birthday on Monday, August 11th.

Mary and her husband, the late Mike Kolar, raised five children in the St. Vitus neighborhood. Mary, who still lives on East 71st Street, regularly attends St. Vitus Church, where she and her husband were very active parishioners.

Mary was born in Calumet, Michigan, the son of a Copper Miner. At an early age, the family moved to Cleveland where she met Mike, and they married.

Previously, the couple lived on East 61st Street, but were the victims of the East Ohio Gas Explosion in October, 1943 when their home burned to the ground. They overcame the horrendous trauma and moved to the present home.

\$100 donation

In keeping with our humanitarian endeavors, the Progressive Slovane Women of America, National Board, present this check in the amount of \$100.00 to the American Home newspaper.

This donation comes in the wake of our May, 1997 conference, where the Board's recommendation was approved by the membership.

We are pleased to be helpful in a monetary way and wish your organization well.

Progressive Slovane Women of America
Florence Unetich,
President
Vida Zak,
Secretary/Treasurer

Specialists In
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's

HAIR SALON

5216 Wilson Mills Rd.
Richmond Hts., Ohio 44143

461-7989 / 461-0623

Ohio School Funding: What Happened and Why

By State Representative
Ed Jersey

Late on the evening of Saturday, August 2, the Ohio House Finance Committee voted to kill Governor George Voinovich's plan to reshape the financing of Ohio schools.

Coming after weeks of infighting and political maneuvering, the vote exposed weakness in the plan and the process by which it was advanced.

On March 24, the Ohio Supreme Court, in the "DeRolph" decision, ruled that Ohio's property-tax based school funding method failed to produce "thorough and efficient" public schools and therefore was unconstitutional. The court gave the state one year – until March, 1998 – to devise a plan to correct inequities in school funding.

The decision sent shock waves through state government. By some interpretations, it meant a complete restructuring of the school funding system and the spending of billions of dollars that the state did not have.

After initially decrying the decision, Governor Voinovich, a tight-fisted, anti-tax Republican, shocked

Ohioans by proposing a one-cent sales tax increase designed to generate \$1.1 billion. Seeking to have the tax increase approved by the voters, the Governor then asked the General Assembly to approve his plan by August 6, the deadline for placing issues on the November ballot.

The plan had substantive and political problems from the start. First, it sought to use the new money to allow all school districts to spend \$4200 per pupil – a figure experts said was necessary for an effective education. Others, however, saw that figure as arbitrary and wondered whether the plan, which supplemented but did not restructure the existing system, was simply a quick fix.

Since George Bush's "read my lips" pledge, moreover, politicians have avoided tax increases like the plague. A number of legislators had even signed a pledge not to support any new taxes. They were joined in their skepticism by legislators from districts that already spent \$4200 or more per pupil and stood to gain little from the tax increase.

When the scene shifted to the legislature, separate bills

calling for greater financial accountability and increased performance standards were added to make the Governor's package more palatable. However, because the tax increase involved a constitutional amendment, the Governor needed three-fifths majorities, 20 out of 33 votes in the Senate and 60 out of 99 in the House.

While the Senate proved not to be a problem, the Governor faced a severe test in the House. Although Republicans held 60 seats, 15 to 20 conservatives opposed any tax increase. Long and rancorous debates left hard feelings in the Republican caucus, but did not produce the needed votes and the Governor was forced to turn to the Democrats.

At this point, both sides made tactical mistakes. The Governor insisted on the August 6 deadline, which Democrats saw as artificial. Noting that the Court had given the state until March to devise a plan and might well extend that deadline if asked, Democrats felt rushed and viewed the August deadline as a political device designed to get the matter resolved prior to the 1998 campaign.

For their part, Democrats

sent representatives to negotiate who had not thoroughly canvassed opinions within their caucus. When the representatives won concessions that failed to produce Democrat votes, Republicans felt that they were not being dealt with in good faith.

From my perspective, the consensus opinion among Democrats, shared by a number of Republicans, was that the process was moving too fast. With there being only a few weeks of debate, almost no public input, and the prospect of a tax increase, legislators were reluctant to accept on faith that the Governor's plan was the best approach.

In the 14th District, the constant complaint is that the schools request another levy every three years. It was not clear that the Governor's plan would solve that problem.

Because the schools within the district spend

more than \$4200 per pupil, moreover, residents faced: a sales tax increase that would not significantly benefit them; higher accountability and performance standards that would add unfunded burdens to the schools; and the ongoing prospect of local levies every three years.

While some feel the Governor's plan was defeated by politically-motivated obstructionists, I see the defeat as a call for a thorough review. Rather than accepting an unexamined plan in a rush, we should examine the problem from top to bottom, review the approaches of other states, get input from local superintendents, and consider the frustrations of taxpayers faced with frequent local levies.

It remains to be seen whether a better plan can be devised. By taking our time, however, we can know whether the Governor's plan is our best option or whether a better approach exists.

The Ohio Lottery

"It's about dollars and sense."

Did you know that the Ohio Lottery contributed more than \$748 million to Ohio education last year?*

The Ohio Lottery is not only about taking a chance, but making a difference.

George V. Voinovich
Governor of Ohio

William G. Howell
Director, Ohio Lottery

The Ohio Lottery reminds players to play responsibly.
The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider. ©1997 The Ohio Lottery

*Based on Ohio Lottery Fiscal Year July 1996 through June 1997

**MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS
FOREIGN & DOMESTIC
STATE EMISSIONS INSPECTIONS**

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

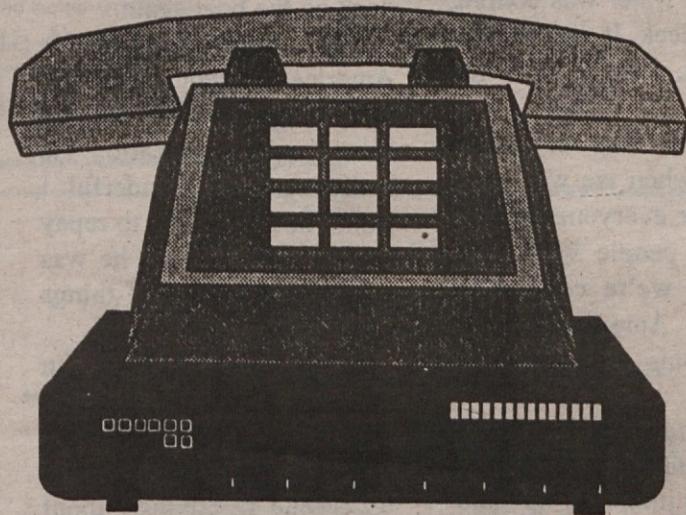
APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

Perkins
Restaurant
22780 Shore Center Dr.
Euclid, Ohio 44123
216-732-8077

Operated by Joe Foster

**Pay your parking
tickets from the
comfort of your
living room.**

Pay-By-Phone
1-216-664-4744

6 'Reminiscings' as told by Mary Mocnik Marinko

I was born in Domzale, Slovenia, which is very close to Ljubljana.

My father came to his country in 1902 when I was four years old. He was an excellent custom tailor, but was not making enough money in Domzale and decided to go to America. He settled at East 39th Street and St. Clair. Where he opened his own business. In 1908 he was able to bring his family to Cleveland: my mother, my sister, and me. We left Domzale and went by train to Bremen where we got on our boat.

My mother, poor dear — she had fried some chickens before we left Domzale and brought them along. She thought, "We don't know what we're going to get on the boat" because we went third class. So she had the chicken and whenever we stopped, and on the boat also, we ate the chicken. Before we docked in New York she gave us the last piece, and O Lord, after all that while, seven days, I got so sick. I couldn't even look at chicken for such a long while.

We had pretty good food on the boat, but not like the second and first class. We used to sneak up the steps and see what they were having, and of course, that was so much better.

It's very vivid in my mind that there weren't only Slovenian people on the boat. They were from all over: Germany, England. I only knew Slovenian so when we came in contact with other people, it was hard because they wanted to talk, too. But I couldn't understand them and they couldn't understand me.

When our boat got into the middle of the ocean, it was so choppy, it was so bad that the boat was rocking back and forth, back and forth, and water was coming over the deck. It was so bad, I thought, "We'll never get there."

The water was very rough but then when we were getting closer everyone was on deck and people were saying, "Oh, we're coming to America. America, you'll see, is going to be all right there."

We were so jubilant. We were so happy. I remember we were jumping up and down and up and down. When we saw the Statue of Liberty, this beautiful statue, this beautiful lady, we were all in tears. We were so happy that we finally reached the land of liberty.

When we saw the statue, it was just like a shining star

from heaven saying, "You pilgrims, come to me." It was just so beautiful.

Then when we got to Ellis Island — that was a different story. The smell, the odor — oh, that place. It was a dingy, dusty, big dark hall, and people were there from all countries — men with mustaches and funny hats. Women with babushkas. We were herded like cattle. There were so many of us. We had to go in different lines and were all examined to see how our health was. If they found anything, something like a disease, they would send them back. When they opened the gate after we passed our exams, we were taken to the station and got on our train.

America was such a change. You know, over there, in Domzale, we had a cute little home, a lot of trees, and those Alps. It was beautiful. We had flowers all over. Here, we looked out the train window, it was dusty and flat. We thought, "Where are we going?"

Anyway, we arrived here. I was glad to see my dad and he was glad to see us. Then he introduced us to his friends that he had over here.

It was not easy for my dad in America. He told us some people called immigrants Polacks and guineas. Some people threw stones and snowballs at my dad. But, he understood and told us, "After all, once they understand us, then they will feel differently."

I went to school, first to Case School, then to St. Vitus for two months, and then to Notre Dame on East 17th Street and Superior Avenue for two years.

One day my father said, "You're going to Europe." That was really sad. He said, "I want you to improve your knowledge. I want you to learn German." So we went back on the boat again.

My father stayed in America and sent my mother money for us and for my sisters and my education. He really was very wonderful. I would never be able to repay him because I know he was skimping on a lot of things here.

After high school in Slovenia, I was told I could not stay for another four years of school. They said, "Everyone's talking about war, and I think we're pretty close to the action. So you better go to Ljubljana and take up commercial school."

With the talk of war, we started back to America. We got halfway, but when Italy declared war on Austria, we were sent back to Ljubljana

where I finished commercial school.

Again we set out for America and went through Germany, then to the Netherlands where we went on the boat. We traveled second class and it was much, much better. The food was very good. Everything was good. We were treated with respect.

When I came back to Cleveland, I took another year of commercial school at Notre Dame Academy on Ansel Road and graduated in 1916.

I worked in different places, in a factory, as a saleslady, in a dentist's office, all without my father knowing. I was afraid to work at a better job.

One day my father found out I worked in a dentist's office. He said, "With all the money I spent on you, and you're working in a dentist's office!"

So then I broke down and cried, and said, "Dad, I am so sorry. I'm really sorry, but I'm so afraid. I'm afraid."

"What are you afraid of?" he asked.

I said, Father, do you know what it means when somebody is dictating to you and you don't know whether you're spelling that word right and if you're going to get it right? Do you realize what it means?"

My father said, "Why don't you try?"

I said, "If I try, then they'll fire me." All those things were going through my mind.

Then I worked for Bowman Hardware Store on West Sixth Street. I worked for a year and the boss was real pleased with me. It was working out real good and I was getting courage. I thought, "It's going to be all right." The boss was pleased with my work. He never complained. Then the girls went on a strike and they pulled me in with them and I disappointed the boss who had faith in me and we were all fired.

So there I was, out of work. But then I figured, "If I did my job right here, I'm going to try again," so I went around and around for interviews and went to Land Title Guarantee and Trust Co.

When the boss was interviewing me he said, "What school did you graduate from?"

I said, "Notre Dame."

He said, "You're hired."

I said, "Gee, I never thought you'd hire me right away."

He said, "Girls who graduate from Notre Dame

Mary Marinko

would never have been able to do what I have done.

So many people, when something happens, they give up. Even to this day now (88 years old), I do not give up. I say, "I'm going to die; maybe with my boots on, not giving up."

But I want to tell you one thing — that I love my nationality. I'm very proud of it because the first word I heard was a Slovenian word from my mom. I like my birthplace. It is a beautiful country, but there is no country like this country. I am very proud to be an American citizen.

I'm thankful to the dear Lord that he has placed me here; that I was able, even though I was widowed twice and left with little children, that I was given an opportunity to work for those little ones, and give them an education. They are all wonderful children. They have good jobs and now my grandchildren, too, are working, or in school.

So you see, what I wasn't able to accomplish myself, I accomplished through the children.

(From an article submitted by Patricia A. Habat.)

ED NOTE: Mrs. Mary Mocnik Marinko passed away earlier this year.

St. Vitus Meeting On Senior Housing

There will be an important St. Vitus Parish meeting on Monday, August 18 at 7:00 p.m. in the St. Vitus Auditorium, 6111 Glass Ave., Cleveland.

The purpose of this meeting is to discuss the possible project of building an apartment house for parish seniors on land adjacent to the parish convent.

This preliminary meeting has two purposes:

1) to acquaint parishioners with ONE direction of possible plans for use of vacant land (and vacant convent); and

2) gauge the feelings and intentions of the parishioners who may find this type of living arrangement helpful to them.

Public response will help determine future direction of concern for housing of parish seniors.

If there are any questions, please call the parish rectory at (216) 361-1444.

--S.K.

Need an electrician?

For all electrical repairs

Call 790-2989

(34)

DEATH NOTICES

HENRY F. OPALEK

Henry F. Opalek, 89, of Sun City West, Arizona, died July 22, 1997, at Sun Health Care Center.

Mr. Opalek was born in Cleveland and spent 40 years as a foreman at Leece-Neville Manufacturing Co. He also served in the Army.

He moved to Arizona in 1975 from Ohio, and was a member of St. Clement of Rome Catholic Church.

Mr. Opalek is survived by his wife Mary (nee Pike); and two sisters, Anna Bouha and Ella Skoda, both of Cleveland; brother and sister-in-laws; nieces and nephews.

Mass was celebrated on July 28, at St. Clement of Rome Catholic Church, Sun City, Arizona.

JOHN E. POZUN

John E. Pozun, 82, a Euclid resident passed away on August 7th in Hospice House.

John was a member of Euclid Pensioners, and SNPJ No. 26. He was a US Navy veteran.

He was retired from National Acme where he was employed for 43 years.

John was the husband of Dorothy (nee Smaltz); the father of John Jr., Dorothy-Johnston and Linda Burt; grandfather of Laura, Ken, Jeanna, Marcie, Jackie and Joe; and the following deceased: Melissa and Judy.

John was the brother of Jennie, Gladys Luzar, James Pevec and the following deceased: Stanley and Max.

Funeral services were held at St. Christine church on Monday, August 11 with burial in All Souls Cemetery. Zele Funeral Home was in charge of arrangements.

LAWRENCE ZUPANCIC

Lawrence "Leo" Zupancic, 73, a lifetime resident of Cleveland, died in St. Michael's Nursing Center on Sunday, August 10th.

Mr. Zupancic was a member of KSKJ Lodge Christ the King No. 226. He retired in 1984 from the Norton Co., where he was employed as a grinder for 25 years.

Lawrence was the husband of Ann (nee Vidmar); the father of Larry, Frank, John, Ann Marie, Paul and James; the brother of Ignatius, Frank (deceased), Pauline Vegal, John, Dolores Zak, Dorothy Jaras, Richard and Joseph.

Funeral services were at St. Mary church (Collinwood) on Wednesday, Aug. 13, at 9:30 a.m. Burial in Calvary Cemetery. Zele Funeral Home was in charge of arrangements.

ANTOINETTE KAUSEK

Antoinette Kausek, 92, a lifetime Cleveland resident, passed away in University Hospitals on Tuesday, August 12th.

Antoinette was retired from Richman Brothers where she was employed as a seamstress.

She was the sister of Rose Peters, and Frank and Leslie, both deceased. She was the dear friend of Mary Zgongc.

Friends may call at Zele Funeral home, 452 E. 152nd Street Thursday, Aug. 14, at 8 a.m. until time of service at 10 a.m. Mass of Resurrection will follow at St. Paul church (Chardon Rd.) at 10:30 a.m. Burial will be in All Souls Cemetery.

**CARST-NAGY
Memorials**
15425 Waterloo Rd.
481-2237
"Serving the,
Slovenian Community."

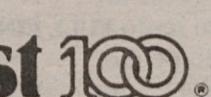
Zele Funeral Home MEMORIAL CHAPEL LOCATED AT

452 E. 152 Street
Phone 481-3118
Family owned and operated since 1908

Davis Funeral Home

Since 1905

4154 CLARK AVENUE, WILLOUGHBY, OHIO 44094
PHONE: (216) 942-1122

The
Trust
Network of Family Owned Funeral Homes

Coming Events

Fantje na Vasi 20th Anniversary Concert, St. Clair Slovenian National Home, 7 p.m. For information, call (216) 352-7455.

Sunday, Oct. 5

Upstairs Dance at Slovenian Society Hall, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio. Walter Ostanek from 4 to 8 p.m. on stage; Sumrada Brothers from 7:30 to 9:30 p.m. in the Annex. Special guests Zeke & Charlie. Benefits Zarja, Jadran, Circle #2, Glasbena Matica, Fantje na Vasi. Sponsored by George Knaus. Tickets at Polka Hall of Fame or Nottingham Tavern, or call 481-9300 or 943-0553.

Wednesday, Oct. 8

Progressive Slovene Women's Circle #7 Fall Card Party at Slovenian Workmen's Home, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, from 1 to 4 p.m. Donation \$3.00.

Sunday, Oct. 12

St. Mary's (Collinwood) Alumni Dinner in auditorium, following noon Mass. Cost \$12.

Sunday, Oct. 19

Slovenian American National Art Guild- Artists and Crafts Show & Sale at Slovenian Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, Ohio from 11:30 to 5 p.m. Free admission.

Saturday, Nov. 1

Glasbena Matica Chorus Concert at St. Clair Slovenian National Home.

Friday, Nov. 7

Collinwood Slovenian Home presents "A Night at the Races." Doors open 6:30 p.m. Admission \$6 includes sandwich, soft drinks, beer. St. Joseph KSKJ 169 will assist. Horses purchased for \$10. Call 944-5083 or 731-1175.

Sunday, Nov. 16

Fall concert, Slovenian Junior Chorus, SNPJ Circle 2, at Slovenian Society Home, Euclid, Ohio.

Welcome All

Alumni, Former & Present
Parishioners Of ST. CHRISTINE
Community Parish. Celebrate The
Final Parish Event Of Summer & The
Beginning Of A New School Year,
Join Us For A

"HOMECOMING PICNIC"

SUNDAY, AUGUST 31ST

on the Church Grounds at 840 East 222nd Street, Euclid, Ohio

Outdoor POLKA MASS at 12 Noon

Celebrant: Pastor Rev. Sterk - Liturgy, accompanied by
Christine Mihelich Hibb & the Fred Kuhar Orchestra.

 Serving 2pm to 4pm

an Old Fashion Pot-Luck Dinner

 Music & Games 1:30pm to 4pm

"Our Family Has Been Here
to Serve You Since 1903"

Grdina-Faulhaber Funeral Home

17010 Lakeshore Blvd.
Cleveland, Ohio 44110

531-6300

For further information call Don Faulhaber—Funeral Director

Preplanned Funeral Arrangements Available

* Facilities Available Throughout Northeast Ohio *

Invitation to St. Mary's Slovenian School Cookout

AMERIKA DOMOVINA, AUGUST 14, 1997

St. Mary's Collinwood Slovenian School invites all readers of American Home and their friends to a summer evening cookout and dance at Slovenska Pristava. The event will be held on Saturday, Aug. 16th.

The menu includes Kristjan's Homemade Klobase (pečenice) with home fried potatoes and sauerkraut (\$8), or steak with salad and potatoes (\$13). Desert and coffee are included. Dinners will be served from 5 to 8 p.m. We will also have čivapčice available. The kitchen will be serving up "palačinke" (crepes) for anyone with room left to eat.

To work off the calories, dancing will begin at 6:30. Refreshments will be available at the bar.

This cookout is in support of the All-School Tour to Slovenia in July, 1998. The tour theme is "Getting to Know Slovenia." The students will be visiting each region of Slovenia in addition to points of interest. Activities will be geared towards the children.

One highlight will be an outdoor play from the classic book "Martin Krpan" with live horses and carriage and a battle between Martin

Krpan, Slovenia's equivalent of Paul Bunyan, and a giant. In preparation the students will be studying the story in school this year. Another planned event is a picnic with our pen pals from "Jurij Vega" Elementary School. We will be studying about the places to be visited over the course of the school year.

It is the goal of the school to motivate the students to study the language, geography and culture with increased interest after they have had a real-life experience with Slovenia.

To some, Slovenia may as well be on another planet, with an unknown language and people; that is, until you have been there. One visit changes all the strangeness and distance to familiarity and closeness. I personally have never heard anyone returning from a trip to Slovenia who hasn't fallen in love with the country and its people.

Your attendance at the cookout will be a guaranteed good-time for you, and at the same time, support for our Slovenian youth. Mark your calendars and bring your friends. See you there.

--Sylvia Pišorn

3 Slovenian students are on Benedictine Dean's List

Three Benedictine High School students of Slovenian heritage scored well enough in their studies to make the Dean's List for the second semester. They are as follows:

Thomas Manfreda, Nicholas Konieczka, and Matthew Yarmock, all juniors, and all members of St. Vitus parish.

Manfreda scored a 3.950 GPA, which ranked him seventh in his class.

Konieczka scored a 3.631 GPA, which ranked him 17th in his class.

Yarmock scored a 3.083 GPA, which ranked him 34th in his class.

They were among 122 Benedictine students to make the Dean's List.

Celebrating its 70th anniversary this year, Benedictine is a boys' Catholic college prep school. This past athletic season, its sports teams accomplished something no other Ohio high school has ever done - win three state championships: football, basketball and track. Only four other schools in the country have accomplished this feat.

House for Sale

2 story colonial, 3 bedrooms, 1½ baths, basement, fireplace on Landseer Ave. (off E. 185th St.). By owner, \$75,000. Call 1 216-285-2785 (31-34)

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR

Ohioans give financial help to Baraga Cause

At the Bishop Baraga Association annual meeting held on Sunday, June 29 in the Superior Dome at the University of Upper Michigan, in Marquette, donations were made to the Association to help in their work to present papers to the Vatican outlining the life of the Slovenian missionary in hopes of someday having Bishop Frederic Baraga declared a saint in the Roman Catholic church. The following Ohioans came forth with sizable donations:

Vice Postulator Rev. Victor Tomc of the Cause for Bishop Frederic Baraga had a check in the amount of \$2,300.00, which was presented by Tony Baznik.

Marie Orazem's amount of \$850.00 was collected in her sister Frances Novak's memory, and presented by Fran Nemanich.

And Frank Urankar, from bus No. 2 (also known as the Slovenska Pristava Pensioners) handed in a check in the amount of \$500.00.

This added to the \$10,000 grant presented by James Debevec, president of The Frances and Jane S. Lausche Foundation in memory of Ohio Senator Frank J. Lausche, totals \$13,650 in major donations contributed from the Greater Cleveland area.

Telich shoots hole-in-one

Sun Life of Canada insurance representative John Telich Sr. shot a hole in one on Tuesday, June 24 at the Mayfield Country Club in Ohio. He used a three-iron on the 8th hole.

His 72nd birthday was June 27th. He said his golf feat was a remarkable birthday gift to himself.

Al Koporc, Jr.
Piano Technician
(216) 481-1104

House For Sale
DUPLEX 6-6 at 7828 Union Ave. (St. Lawrence area) \$35,000.
Call 341-7345 (31-35)

SNPJ Arts and Craft Show

On Sunday, August 31st, SNPJ Lodge No. 147 will sponsor its 17th Annual Art and Craft Show and Picnic at the SNPJ Farm on Heath Road in Kirtland, Ohio starting at 1 p.m. and continuing until 7:30 p.m.

Plenty of delicious food and liquid refreshments will be available throughout the day for very reasonable prices. Music for your dancing pleasure will be furnished by the Dan Peters orchestra.

Artists will be demonstrating their various talents throughout the day, and the raffle will take place immediately after the picnic.

If you are a "Friend of the Farm," admission is free; if not, there is a \$3.00 charge at the gate. Call 481-3187 if you need further information.

--Betty Rotar
Secretary

* * * * * * * * * * * * * * *
DID YOU KNOW
Slovénia...
Joseph Zelle

Slovénian parishioners of St. Vladimir in Montreal again this year observed "Slovénian Day".

Nacion in Argentina listed some of the most famous heroes in literature. These included Le Cid, David, Dracula, Frankenstein, Hercules, Pinocchio, Popeye, Samson, and Tarzan. Among these celebrities was included Martin Krpan, the legendary Slovénian strong man. In fiction he had the strength of 10 men, and one time saved the imperial coach which had gotten stuck in mud. The Emperor allowed Martin to continue his contraband activities as a reward.

What do you call a sleeping bull?
A bulldozer.

Wilke Hardware

Owned by American-Slovenians

Paints, Glass, Housewares, Plumbing, Electrical Supplies, Garden Supplies.
—Screens and Storms Repaired —

809 E. 222nd St. Euclid, Ohio 44123

731-7070

Stop in for all your holiday beverages and snacks!

CAPITAL BEVERAGE

Select Beer - Wine - Champagne & Imports
—SPECIALTY ITEMS—
(216) 361-1229 Fax (216) 361-1229
SHARON K. Manager

6104 St. Clair Ave., Cleveland 44103

Tony Petkousek's Radio
— SINCE 1961 —
WELW - 1330 AM (East) 1380 AM (West)
Simulcasting Daily 3:15 / Sat. 12-2 pm

(KOLLANDER POLKA TOUR HEADQUARTERS)
971 East 185th Street • Cleveland, Ohio 44119

TONY PETKOVSEK • CO HOST - JOEY TOMSICK • Featuring - ALICE KUHAR DUKE MARSH PATTY SLUGA
(216) 481-TONY (8669) or KOLLANDER (216) 692-1000

"OUR BUSINESS IS LOOKING UP"

Acoustic Clean

FULL LINE OF SPECIALTY CLEANING SYSTEMS

Acoustic Ceiling Cleaning • Light Fixture Washing
Relamping • Wall Washing • Mini Blind Cleaning
Ultra-Sonic Cleaning

Interior/Exterior Painting Aluminum Siding Refinishing

3857 EAST 65TH STREET
CLEVELAND, OHIO 44105
(216) 641-5762

JOE PRZERACKI

VESTI IZ SLOVENIJE

Mnogi možni kandidati za novega slovenskega zunanjega ministra

Po odstopu pred tedni slovenskega zunanjega ministra Zorana Thalerja, je še neznano, kdo ga bo nasledil. V javnosti oziroma v medijih se pojavljajo številna imena. Med njimi je pogostokrat omenjen državni sekretar v zunanjem ministrstvu Ivo Vajgl, ki je bil do nedavnega slovenski veleposlanik v skandinavskih državah, pred tem pa tiskovni predstavnik jugoslovanskega sekretariata za zunanje zadeve, in pred tem še generalni konzul SFRJ v Clevelandu. Po vrtnitvi iz Stockholma igra Vajgl pomembno vlogo v slovenski zunanji politiki, deloma baje zato, ker se osebno dobro razume s premirom dr. Janezom Drnovškom. Oba sta namreč služila istočasno v Beogradu, ko je bil Drnovšek član in nato predsednik predstva takratne SFRJ. (Na fotografiji je Vajgl v sredini na nekem sprejemu v Ljubljani, na njegovi levi je namestnik ruskega zunanjega ministra Nikolaj Afanasievski, na desni pa Primož Lorenz, član Trio Lorenz.)

Komentatorji omenjajo še druge možne kandidate, kajti utegne biti Vajgl zaradi njegove močne levičarske preteklosti posebno sporna izbira. Eni tako govorijo o dr. Borisu Frlecu, ki ima bogate diplomatske izkušnje, spet drugi pa dr. Davorina Kračuna, omenjen je bil tudi dr. Ernest Petrič, čeprav so njegove možnosti baje majhne. Odločitev bo seveda v rokah premiera Drnovška, vendar bo moral upoštevati mnenje tako v svoji LDS kakor gledanje SLS, ki po nekaterih vseh skuša igrati vplivnejšo vlogo tudi v zunanjih politiki.

V izjavi je torkovo *Delo* je dejal Marjan Podobnik, predsednik SLS: »Mislim, da je v tej situaciji in nasploh pomembno, da bi poiškali optimalnega kandidata in da bi presegli prakso pogostega odstopanja ali zamenjav zunanjih ministrov. Kot namreč menim, slednje izmanjšuje možnost Slovenije, da bi uspešno reševala odprta zunanjepolitična vprašanja, še posebno nekatera s sosednjimi državami. Zato je manj pomembno, kakšni stranki ali politični opciji pripada kandidat. Mi bomo podprtli kandidata, ki bi imel ob notranjepolitični podpori tudi čim boljši status v širšem mednarodnem prostoru.«

Časopisno poročilo pravi, da bo ime kandidata znano konec tega meseca. Viri v LDS tudi menijo, da bo ta najbrž član LDS, kajti po veljavnem sporazumu med LDS in SLS, pripada to mesto Liberalni demokraciji. Mnenje v LDS naj bi tudi bilo, da ne želi koga iz sedanjega zunanjega ministrstva, kar med drugimi izključuje Iva Vajglja.

Odlaganje v zvezi z Dimitrijem Ruplom

Torkovo *Delo* je tudi poročalo o tem, da je v ponedeljek predsednik Milan Kučan izdal ukaz o imenovanju treh novih slovenskih veleposlanikov. Dr. Benjamin Lukman gre v Turčijo, dr. Jožef Kunič v Francijo, Gregor Zore, ki je sicer nekaj let služil v veleposlanstvu v Washingtonu, pa postane vodja stalne misije Slovenije pri uradu Združenih narodov in pri drugih mednarodnih organizacijah v Ženevi. Poročilo pa komentira, da je zanimivo, ker Milan Kučan še ni izdal ukaza za odhod dr. Dimitrija Rupla v ZDA. Tudi Rupel je namreč dobil podporo ustrezne parlamentarne komisije. Postopek zahaja, da izda predsednik države ukaz kot

zadnji korak s slovenske strani. V postopku je treba doseči tudi soglasje o imenovanju veleposlanika države, v kateri bo ta služil, v Ruplovem primeru ZDA. Kot je slišati, težava ni na tej strani, kajti v ameriškem zunanjem ministrstvu baje nimajo nič proti Ruplu. Vendar je normalen čas enega meseca za prejem soglasja ZDA že minil in Kučan ukaže še ni izdal. Ker ima Rupel podporo parlamenta, ZDA niso proti, se je moralo iz enega ali drugega vzroka zatakniti, vsaj začasno, pri Kučanem samem. Dosedanji slovenski veleposlanik v ZDA dr. Ernest Petrič se namrava vrniti v Slovenijo v septembru.

Clinton zopet pisal Drnovšku — Vajgl se srečal z ameriškim veleposlanikom

Premier dr. Janez Drnovšek je prejel pismo od predsednika Bill Clintonja. V pismu Clinton zagotavlja, da bodo ZDA z vso resnostjo obravnavale kandidaturo Slovenije za mesto nestalne članice Varnostnega sveta Združenih narodov. Pismo sicer ne pove, da bodo ZDA slovensko kandidaturo podprle. Dr. Danilo Türk, ki je veleposlanik Slovenije pri ZN, vodi kampanjo, da bi bila Slovenija izbrana za nestalno članico (doba traja dve leti) te mednarodne organizacije. Odločitev bo baje padla septembra ali oktobra letos.

Državni sekretar v zunanjem ministrstvu Ivo Vajgl se je predvčerajšnjim srečal z ameriškim veleposlanikom Victorjem Jackovichem. Med drugimi zadevami, sta se pogovarjala o bližnjem obisku ameriškega senatorja Richarda Lugerja (R.-Ind.), o procesu reform v Združenih narodih, o ohranjanju zunanjega zidu sankcij proti ZR Jugoslaviji, o denacionalizacijskem procesu v Sloveniji, ter tudi o nedavni odločitvi ciprskega sodišča, ki je zavrnilo slovensko pritožbo o zamrzitvi sredstev Narodne banke Jugoslavije v bankah na tem otoku.

Vračanje imetja zadržana do 20. septembra

Konec minulega tedna je pričel veljati zakon o začasnem zadržanju izvajanja nekaterih določb zakona o denacionalizaciji in zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, s katerim je najkasneje do 20. decembra letos zadržano izvajanje določb, ki se nanašajo na vračanje zemlje, gozdov in drugega premoženja fevdalnega izvora z izjemo premoženja verskih skupnosti. Državni zbor je zakon sprejel 24. julija letos.

Postopki vračanja premoženja verskim skupnostim so v skladu s 23. julija podpisanim dogovorom med predsednikom vlade Janezom Drnovškom in ljubljanskim nadškofov in slovenskim metropolitom Francetom Rodetom ustavljeni le do konca oktobra. V tem času pa naj bi vlada in rimskokatoliško škofijstvo rešila vprašanje vračanja cerkvenega premoženja.

Iz Clevelandu in okolice

Vrtna veselica to soboto—

Ta večerni piknik Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti bo to soboto na Slovenski pristavi. Na izbiro boste imeli domače pečenice, čevapčiče ali stejk, vse na ražnju pečeno, med 5. in 8. uro zvečer. Po večerji bo za ples in zabavo igrala godba. Čisti dobiček tega večera gre v sklad za pomoč pri stroških potovanja šolskih otrok v Slovenijo prihodnje leto.

Pristavski balincarji—

To nedeljo ima Balincarski klub Slovenske pristave nagradno tekmovanje. Pričetek bo ob 1h pop., vpisnina je \$5. Pridite in upoštevajte čas pričetka tekmovanja.

Občni zbor—

V soboto, 30. avgusta, ob 5. uri popoldan, bo občni zbor Tabor ZDSPB in sicer v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Vabljeni so vsi člani.

Novi grobovi

Antoinette Kausek

Dne 12. avgusta je v University bolnišnici umrla 92 let starja Antoinette Kausek iz Clevelandu, sestra Rose Peters ter že pok. Franka in Leslie, priateljica Mary Zgonc, zaposlena do svoje upokojitve kot šivilja pri Richman Bros. Pogreb do danes v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo ob 10.30 dop. v cerkvi sv. Pavla na Chardon Rd. in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Lawrence Zupancic

Dne 10. avgusta je umrl 73 let stari Lawrence »Leo« Zupancic, rojen v Clevelandu, mož Ann, roj. Vidmar, oče Larryja, Franka, Johna, Ann Marie, Paula in Jamesa, brat Ignatiusa, Pauline Vegal, Johna, Dolores Zak, Dorothy Jaras, Richarda, Josepha in že pok. Franka, zaposlen pri Norton Co. 25 let, do svoje upokojitve l. 1984, član KSKJ št. 226. Pogreb je bil 13. avgusta v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Victoria Y. Dolence

Dne 9. avgusta je na Chardonu umrla 58 let stara Victoria Yearsin Dolence, rojena v North Union, Pa., vdova po l. 1989 umrlem Donaldu, mati Kriste, učiteljica po poklicu in je bila deset let učiteljica v raznih katoliških šolah v Clevelandski škofiji. Pogreb je bil 12. avgusta, družina bo hvaležna za darove National Multiple Sclerosis Society, 1422 Euclid Ave., Cleveland, OH 44115.

(dalje na str. 16)

Gostujejo iz Slovenije—

V soboto, 23. avgusta, ob 7.30 zvečer, bo študentovska vokalna skupina iz Maribora, imenuje se »Lira«, podala svoj koncert v šolski dvorani pri Sv. Vidu. Po koncertu bo priložnost za ples in prijateljsko snidenje z gosti. Vstopnice so po \$10 in jih lahko dobite od članov pevskega zbora Korotan, ki je skupino povabil v Cleveland. Vstopnice bodo na voljo tudi pri vhodu.

Zupnija M.V. vabi—

V nedeljo, 24. avgusta, bo na Slovenski pristavi piknik župnije Marije Vnebovzete. Ob 12.15 bo sv. maša, sledilo bo okusno kosilo. Ves popoldan bo na razpolago dobra hrana in vseh vrst tekoča okrepčila. Za ples in zabavo bodo igrali Veseli Slovenci. Ob 3h pop. bo nastopila godba na pihala, ki domuje v okviru te župnije. Na sprednu so še igre za otroke in odrasle. Piknik je pomemben vir dohodkov za župnijo. Pridite, če le morete!

Rev. Wolbang zelo bolan—

V današnjih MSIP piše č.g. Karel Wolbang CM zelo odkrito o resnosti svoje neizprosne bolezni. (str. 16)

Za farane sv. Vida—

Farani župnije sv. Vida so vabljeni na sestanek, ki bo ta ponedeljek, 18. avgusta, ob 7h zv. v šolski dvorani. Gre za uvodni sestanek, katerega nomen je seznaniti farane z načrtom uporabe prazne farne zemlje in izpraznjene samostana (graditev stanovanjske hiše) ter da se ugotovi mnenje tistih faranov, ki bi se morda zanimali za taka stanovanja v poznejših letih svojega življenja.

Predavanje—

V petek, 29. avgusta, ob 12. do 1.30 pop., bo v prostorih City Cluba govoril o razvoju demokracije v državah Vzhodne in Srednje Evrope Mark E. Talisman, ki je bil več let asistent kong. Charlesu Vaniku, sedaj je pa predsednik Judaica Foundation. Vstopnice (obed je vključen) so za člane City Cluba \$15, za nečlane \$20, rezervacije sprejemajo na 621-0082. City Club se nahaja na 850 Euclid Avenue.

90. rojstni dan—

Pretekli ponedeljek je svoj 90. rojstni dan praznovala Mary Kolar, faranka sv. Vida in ki še stane na E. 71 St. Njen pokojni mož Mike je bil dolga leta zaposlen v tiskarni AD. Ge. Kolarjevi ob visokem življenjskem jubileju čestitamo in ji želimo vse najboljše!

Koledar prireditev—

Organizacije naj sporočijo datumate svojih prireditev čimprej. Koledar prireditev objavljamo skoraj vsak teden, odvisno od prostora.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susek — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države in Kanada:

\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103-1692.

No. 32 Thursday, August 14, 1997

Korajža velja!

Širša slovensko ameriška skupnost je kot celota že kar priletna. V glasilih bratskih zvez pogostokrat bremo o primerih združitve podružničnih društev, ker to ali ono društvo ne more več najti niti dovolj odbornikov za redno poslovanje, kaj šele ne-odbornike, ki so voljni prihajati na društvene seje. Od časa do časa, zadnja leta večkrat letno, lahko zasledimo, da je to ali ono kulturno društvo prenehalo s svojim poslanstvom. Naj gre za pevski zbor, narodni dom, ali bolj družabno osnovano društvo, preostalo članstvo je ugotovilo, da ne more več naprej in gre ustanova »v stečaj«. Tu v Clevelandu na primer, je bil pred nedavnim prodan Baragov dom na St. Clairju, v stečajnem postopku je Slovenski dom na Maple Hts., v doglednem času bo ta usoda doletela, kot je slišati, še marsikatero drugo ustanovo. Obiskanost nekaterih vsakoletnih, že dolgoletnih prireditev je zadnja leta vidno manjša, tako da prireditelji razmišljajo, ali naj jih opustijo. Vedno bolj pereča je z vsakim letom še hujša težava za organizacije pomanjkanje rojakov in rojakinj, ki so pripravljeni s svojim prostovoljno darovanim časom prevzemati odborniška mesta in odgovornosti.

In vendar. Tu v Clevelandu in okolici je zaznati kar štiri resne pobude, ki bi lahko dale — seveda če uresničene — določen zagon naši skupnosti. Že dalj časa želi Slovenski dom za ostarele povečati svoje zmogljivosti. Ker prostor na Neff Rd. tega ne dopušča, je direktorij odkril primerno parcelo v okolici Chardona. Sedaj še potekajo pogajanja s sedanjim lastnikom zemlje in še vedno je upanje, da bo zadeva uspela. Če bi se ne, bi direktorij nadaljeval iskanje primerne parcele. Drugi projekt, ki je še v načrtovalni fazi, je namen graditi nekak slovenski center na parceli, ki jo je župnija Marija Vnebovzeta kupila od lokalnega KSKJ društva in je na zelo primernem kraju na Willoughby Hillsu, v okolju torej, kjer se je v zadnjem desetletju, dveh naselilo kar precej naših rojakov. Tretji projekt, o katerem bo beseda tekla na javni seji ta ponedeljek zvečer, je možna gradnja nekakšnega doma za starejše občane na zemljišču, ki ga lastuje župnija sv. Vida, pri tem pa tudi nekdanji samostan na sosednji parceli. Četrти projekt je gradnja nove hiše za oskrbnika na Slovenski pristavi, to ob raznih drugih izboljšavah že izvršenih v zadnjih letih oziroma načrtovanih za prihajajoča leta.

Pri eni ali drugi od teh projektov so seveda pri nekaterih posameznikih pomisleki. Menijo, da gre za tve-

Gospod Jože Snoj (na lev) v Ljubljani 15. junija 1997, pri slovenski sv. maši ob 60-letnici duhovniškega posvečenja. Druga dva duhovnika na fotografiji žal nista identificirana.

IN MEMORIAM

Rev. Jože Snoj, 1911-1997

WESTMINSTER, Kalif. - Bil je prekrasen jesenski oktober 1949. Lep kot more biti samo v okraju Orange v Kaliforniji, med gorami in Tihim oceanom! Takrat le z oranžnimi nasadi nasajeni krajini. Tu sem v Kalifornijo smo se zatekli z družino samo dva meseca prej. In tu nas je našel in veselo iznenadel g. Jože Snoj, moj nekdanji sošolec iz klasične gimnazije v Ljubljani.

On sam je prišel v Kalifornijo dve leti pred nami, leta 1947. Poslan je bil v župnijo Chino kot pomožni duhovnik. G. Jože je bil po naravi zelo skromen, moder, preudaren, obziren in prijazen mož. Bil je strumne in zravnane postave. Njegov jasen in izkren pogled je vsakogar okoli njega prijazno sprejel in ogrel. Sočustoval je z ubogimi in bolnimi. Kot tak je služil svoji Cerkvi in svojim župljanom z ljubezno, požrtvovalnostjo in vdanoščjo.

Rodil se je 19. novembra 1911 v Zagorju ob Savi, največjem rudarskem mestu v Sloveniji. Družina je štela 12 otrok in iz nje sta izšla dva duhovnika in dve nuni. Najstarejši sin, Franc, je postal mini-

ster v predvojni jugoslovanski vladi.

Jože Snoj je bil dober in nadebuden učenec ljudske in mešanske šole v Zagorju, zato je vstopil 1926. leta v drugi razred Klasične gimnazije v Ljubljani. Moral se je voziti v šolo z vlakom, večkrat premažen in lačen. Bil je priljubljen in imel je veliko prijateljev. Po maturi leta 1933 se je odločil za semeniče. Njegov sošolec, Jože Žabkar, je z njim postal duhovnik - pozneje nuncij in škof na Švedskem.

V duhovnika je bil posvečen leta 1937 v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani. Pri novi maši ga je zelo razveselila sošolka Vika Banko, ki mu je pripeljala sinova dvojčka pred oltar za blagoslov. Njun oče je bil l. 1941 ustreljen od Nemcev za talca.

Prva služba je bila kaplan v Tržiču, industrijskem mestu v Karavankah. Tam je poročil sošolca dr. Rögerja z Marijo Havlinja ter ostal z njima v zvezzi do konca. Kmalu je bil predstavljen k župniji sv. Jakoba v Ljubljano. Vse življenje kot duhovnik je bil srečen pomagati svojim župljanom, kadar in kar je mogel in jih blago-

ganje, morda celo nevarno tveganje. Skeptiki pravijo, da je za našo skupnost kot skupnost to prepozno, da bi se to moralno delati pred desetimi ali več leti, ne pa danes. Kje so ljudje? Še bolj tehtno: Kje bodo ljudje čez pet, deset let? Koliko nas bo takrat še ostalo, in koliko nas bo takrat še hotelo ali sploh moglo sodelovati pri teh ustanovah?

V življenju, večkrat slišimo, sta gotovi samo dve stvari: smrt in davki. Tako v osebnem kot v skupnostnem življenju, če nič ne tvegamo, nič ne dosežemo. Odgovornost za zgoraj omenjene projekte je seveda v prvi vrsti na tiste, ki jih načrtujejo. Vendar smo vsi lahko gotovi, da so projekti koristni in zasluzijo našo podporo. Ne gre tu za kakšne sebične namene, vsak projekt, če se odloči zanj in je uresničen, bo služil na pozitivnem in dolgotrajnem načinu širši slovensko ameriško skupnost. In ko nas ne bo več in celo naših potomcev ne, širšo ameriško skupnost. Primernost, koristnost in uresničljivost vsakega omenjenega projekta je odločitev, o kateri bodo rekli da ali ne tisti, ki so z njim neposredno povezani. Lahko pa računajo v slučaju pozitivne odločitve, da jih bomo po naših prizadevanjih podpirali vsi, ki se zanimajo za to, kar radi imenujemo »slovensko ameriško skupnost«. In pri svojem odločanju naj ne pozabijo, da »korajža velja«.

Dr. Rudolph M. Susek

slavljal.

Koncem vojne, leta 1945, se je začel komunističen režim in g. Jože se je s tisoči drugih Slovencev vred odločil zapustiti domovino in emigrirati. Dve leti je živel v italijanskih taboriščih, preden je začel prvo službo po prihodu v ZDA leta 1947.

Pri našem prvem srečanju v Ameriki sta g. Jože in Franček Žebot (moj mož) prišla na srečno idejo za vsakoletno srečanje Slovencev-Amerikanec iz južne Kalifornije pri majski pobožnosti »šmarnice«. V Fontani, Kalifornija, je živila večja naselbina Slovencev, ki so se radi odzvali povabilu. Prve Šmarnice so bile maj 1950. In nadaljevale so se do letosnjega leta, 48 let pozneje.

Leta 1956 je g. Jože začel svoje zelo zahtevno, a ljubljeno mesto župnika v Bryn Mawr (pri Riverside, Kalif.), kjer je ustanovil novo faro z novo cerkvijo in šolo. S skrbnim delom in gospodarstvom se je posvetil temu delu. Pridobil je mnogo novih faranov, ki so ga ljubili in so z veseljem sodelovali pri težkem delu. Tako so bila leta 1956-1971, to res lahko rečemo, najsrcenejša leta njegovega življenja. Cerkev in župnija sta bila posvečena Jožetovemu patronu: sv. Jožefu Delavcu.

V letu 1971 je g. Franc Horvat šel v pokoj in ga je g. Jože Snoj nadomestil v cerkvi Srca Jezusa v Etiwandi, Kalif. Odselej so se Šmarnice redno vrstile v Etiwandi. Pri vseh so sodelovali še drugi slovenski duhovniki, pok. g. Pavel, g. Tkalec, g. Strancar iz San Bernardina, g. Jazbec iz Joshua Tree, katerega lep bariton še vedno doni v cerkvi pri peti slovenski maši v litanijah.

In leta 1991 je g. Jože poskrbel in našel naslednika, bodočega voditelja, v osebi mladega semeničnika in Slovencev tretje generacije, g. Jernejčiča, ki je obljudil organizirati Šmarnice, to pobožnost in srečanje, tudi v bodoče.

G. Jože Snoj je šel v pokoj v letu 1991. Odločil se je preseliti v domovino, Slovenijo. Avgusta 1994 ga je prijatelj, Francis Levy, spremļjal na potovanje. Našel je nov dom v župniji Ljubljana-Moste, kjer je župnik dr. Alojzij Snoj, njegov nečak. Sestra Zinka kot tudi nečakinja Meta pa stanjeta v bližini.

G. Jože Snoj je umrl 1. julija 1997, v starosti 86 let. Pokopan je bil v novi Plečnikovi cerkvi na Žalah v Ljubljani 4. julija 1997.

V spomin napisala
Ljija Pogačnik Žebot

Anton M.
LAVRISHA
Attorney-at-Law
(Odvetnik)
18975 Villaview Road
at Neff
692-1172
Complete Legal Services

Slomškov krožek sporoča...

CLEVELAND, O. - Srečno smo se vrnili z romanja na ameriško Brezje k Mariji Pomagaj. Romali smo skupno s članicami Oltarnih društev in smo bili res zadovoljni, da je vse tako lepo poteklo. Vreme nam je bilo naklonjeno in komarjev letos ni bilo. Oltar pri Mariji Pomagaj je bil tako lepo okrašen, kot še nikoli prej. Tudi pri slovesni sv. maši pri Lurški votlini je bilo vse v nageljnih, še posebno, ko so pri prošnji žene darovale vsaka po en nagelj s svojo prošnjo Mariji Pomagaj.

Pred to mašo smo v procesiji šli na pokopališče in pomolili na grobovih očetov frančiškanov in na grobu škofa Rožmana. Lojze Bajc je prebral lepo pesem škofu Rožmanu v spomin.

Pred par dnevi je bil v Lemontu silen vihar in ko smo prišli, je bilo po cesti in pri Lurški votlini vse nastlano z listjem in vejami. Pater David je celo popoldne v soboto pridno delal in vse počistil.

V nedeljo je bil tudi vsakodelni piknik Kulturnega centra in občudovali smo, kaj lahko dobro organizirana in složna družba naredi. Saj so imeli kar 17 prašičkov in jagnjet in sto kokoši ter nasitili čez 600 ljudi.

Pred odhodom smo še imeli pete litanije pred oltarjem Marije Pomagaj in se poslovili od nje. Spomnili smo se naših bolnikov, naših rajnih, posebno pa priporočili Mariji naše otroke in vnake. Hvala patru Bernardinu, patru Vendelinu in bratu Robertu za vso skrb in delo, ki so ga imeli z nami.

Kaj pa škof Slomšek? Kdaj bo posvečen za blaženega? Slomškov krožek iz Clevelandu je poslal zadnji mesec tisoč dolarjev, to je ves denar, ki smo ga imeli na banki, škofu dr. Francu Krambergerju. Škof se nam je takoj zahvalil in takole končal svoje pismo:

»Hvala Bogu, v Mariboru smo naredili dva koraka naprej: Andreanum in škofijska gimnazija. Oboje je bilo potrebno. Prepričan sem, da bo obe ustanovi blagoslavljaj ljubi Bog na priprošnjo našega svetniškega škofa Slomška. Te dni je bil v Sloveniji tudi g. dr. Maksimilijan Jezernik in ponovno potrdil, da je Slomškov proces tik pred koncem in da bomo v jeseni (verjetno septembra) že zvedeli datum beatifikacije! Bog naj usliši naše prošnje. Vam in vsem dragim rojakom, ki budno spremljate usodo Slovenije od daleč in blizu, pošljam pozdrave v Gospodu.«

Franc Kramberger, škof. Od zadnjega poročila so za Slomškov sklad darovali še naslednji: Po \$100 neimenovani ter g. in ga. Edi Gobec; \$50 Frank in Tončkar Urankar; \$25 Pepca Tominc; \$10 g. in ga. Joe Leben; \$5 ga. Štefka Zidar. Vsem najlepša hvala.

V soboto, 23. avgusta, bo v farni dvorani pri Sv. Vidu koncert študentovskega zboru »Lira« iz Maribora. Ko smo

pred leti obiskali Slovenijo, so clevelandski Slovenci v Mariboru (posebno škof Kramberger) tako lepo sprejeli. Vrnilo to gostoljubje in se v velikem številu udeležimo njihovega koncerta. **Frank Urankar**

Odličen nastop Kresa v Columbusu

EASTLAKE, O. - V nedeljo zjutraj ob 8.45, se je odpeljal avtobus iz občinskega parkališča v Euclidu s 55 rojaki, med katerimi je bil Tony Petkovšek, ki je bil napovedoval sporeda tisto popoldne v mednarodnem paviljonu Ohijskega državnega sejma v Columbusu.

Med nami so bili tudi »kralj polk« Frank Yankovic, plesna skupina Kres, in Joe Tomsick s svojim orkestrom. Preostale sedeže so napolnili rojaki, ki so se že zeleli udeležiti tega izleta. Vreme je bilo lepo, sicer oblačno, a brez dežja.

Okoli druge ure je prišel v paviljon guverner George V. Voinovich s soprgo Janet in se pogovarjal z mnogimi gledalci, katerih je bil skoraj zaseden paviljon pred nastopom Kresa. Ob poskočnih zvokih polke je zaplesala skupina svoj prvi ples in izzvala navdušeno ploskanje publike. Kresovci so izvedli še tri točke, ki so jih imeli na programu.

Na koncu nastopa sta Tony Petkovšek in August Pust, asistent v guvernerjevi pisarni za narodnostne skupine, na oder povabila guvernerja Voinovicha. Guverner je podelil priznanje tako Kresu kot Joey Tomsick orkestru. Zahvalil se je vsem nastopajočim in v negovoru poudaril, kako je prebivalstvo države Ohio sestavljeni iz mnogih narodnosti, in kako lepo je gledati vsako leto na državnem sejmu kulturne skupine iz teh narodnosti.

Po nastopu Kres je publiko zabaval orkester Joe Tomsick, s katerim je igral odličen kitarrist Ron Sluga. Med igranjem je pripravljala skupina Kresovih plesalcev, publika je postala še posebno navdušena, ko se jim je pridružil še guverner Voinovich, ki je zaplesal z učiteljico Vero Maršič, učitelj Joe Tavčar se je pa zavrtel z Janet Voinovich.

Na popoldanskem programu so bile tudi druge narodnostne skupine iz raznih krajev Ohia. Med drugimi sta bila odlična zborna iz nemške in judovske skupine. Oba sta bila na visoki glasbeni ravni, odličen je bil tudi nastop črnske skupine iz Toledo.

Na povratni vožnji v Cleveland je bilo veselo razpoloženje na avtobusu, ko je Joe Tomsick vzel v roke svojo diaconično harmoniko, pridružila sta se mu še Ron in Phil, tako da je bil zadnji del avtobusa kot manjša plesna dvorana, saj so Kresovci veselo plešali ter proslavljali svoj nastop. Čestitam plesalcem Kresa, kakor tudi Joe Tomsick orkestru!

D.M.

SE VEDNO ODPRTI RANE TUDI NA PRIMORSKEM...

VRNIMO DOSTOJANSTVO MRTVIM

ALEKSIJ PREGARC

Težko je to pisanje. Kot da sem na pnevmološkem ali kardiološkem oddelku, kjer čakam na diagnozo bolezni, katere simptome sem vedno po malem čutil, a sem s pregledom v nedogled zavlačeval; v tem trenutku pa sam ne vem, ali sem pacient ali eden izmed diagnostikov.

Pazi na svoje zdravje, me opozarjajo, vendar mi gre resnično za soočenje z mojim dejanskim zdravstvenim ali pa morda tudi za moralno stanje pred morebitnim utripom, ki bo v moja pljuča in srce prilil novega kisika... Ta osvežujoči utrip povezujem s trenutki že dolgo trajajoče slovenske pa tudi zamejske politične tranzicije, z namenom, da bi bila tema čim manj boleča tako zame kot za druge.

Začnimo torej.

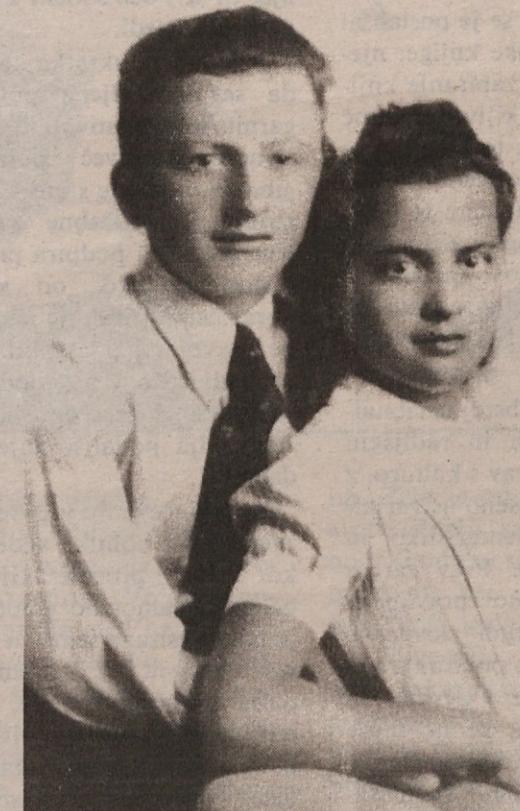
Gre za podobo smrti, zelo podobno splavu, pri katerem ostane trupelce brezimno. V mojem primeru gre še za huje: za ljudi namreč, katerih ugotovljena smrt je bila zamolčana, prezrta, nična. In vendar kruto resnična: za žrtve, ki so v vojnem in povojskem obdobju ostale brez imena, celo brez oštivilčenja, kar se ni zgodilo niti v krematorijskih taboriščih, kajti tiste tovarne smrti so (cinično) potrebovale toliko in toliko uničenih življenj in njihovi vodje so se spoznali še samo na operacije odštevanja.

Iz medvojnih in povojskih časov poznamo na naših krajev nekaj kategorij žrtev. Konč so naši ljudje našli v javnih ustrelitvah, v partizanskih spopadih, v koncentracijskih taboriščih, v pogrešanem stanju. Vsem smo postavili spomenike in pomnike, spominjanje je ostal živ in prav je, da ga vedno znova oživljamo.

Vse te gomile je namreč polnil le sovražnik slovenskega rodu in slovenske zavesti, razredni boj pa, ki ga je dvajsetletnem protifašističnem upiranju našega primorskoga ljudstva skoraj ni bilo, je vnesel v naše vrste drugačno psihologijo uničevanja človeških življenj: zabrisan humor, zabrisano likvidacijo. Še na seznamu pogrešanih ni od teh nesrečneževnih naveden - splav, dolg vse njihovo tuzemske življenje.

Po dolgih desetletjih, ko nekateri obdelujejo izginotja po razpadu Italije in v povojskem času kot svinja svoj meh, pa je po mojem mnenju prišel čas, da tudi Slovenci v zamejstvu simbolično pokopljemo tiste žrte, za katere smatramo, da so postale tarča brezpravja, toliko bolj, če so se bile nekatere likvidacije izkazale kot prenaglijene in celo kot pomoč.

Sprašujem se: ali se res moramo sramovati priznanja, da smo se tudi Slovenci znašli v blodnjaku ponorjenega sveta? Kako le moremo oporekat zlonosnemu hrupu, s katerim nas hočejo dediči nekdanjega smrtnega sovražnika vsevprek

JASNA IN BOJAN PREGARC

(Dve leti pred smrtno)

in družno obdati zaradi upravičenih ali neupravičenih izginotij domnevnih krivcev, če se sami ne razremo vase in nismo zmožni pietete do tistih mrtvih sonarodnjakov, ki so nam naše nekdanje zablode že odpustili? Ali se sploh zavedamo, da je ena sama nasilna smrt po naravnem in pravnem zakonu zločin proti vsemu človeštvu?

Preupustimo poedince, ki so jih okoliščine privedle v slepoto ubijanja, božji sodbi, naša skrb pa naj bo, da v sebi zatrema tisti del naše hrabi, ki ga vklepljata zadrtost in zloba; ni nam pomoči, če bomo pojave zla iskali samo pri drugih, pri zadevno in slepo metalni prve kamne ter hkrati sočustvovali z Antigono! Mar slednjo namenjam zgolj v pouk drugim? Nikakor, odlašanje s priznavanjem dostojanstva mrtvih nam bo še bolj otežilo vest in bomo breme hipotetične sokrivde prepustili potomcem.

Poglejte, na primer, na fotografiji, moja pokojna bratranca Bojan in Jasno. Naj mi drugi prizadeti ne zamerijo, če simbolno izpostavljam njiju, moja zaveza in moj spomin naj veljata namreč za vse podobne slučaje.

Jasno - partizansko kurirko in njuna starša Danila in Marijo, zgledna narodnjaka, so vošovci novembra 1944 odpeljali in umorili, Bojan pa je padel (baje ustreljen v hrbet) niti mesec dni kasneje. Ker Bojanova lepotna smrt ni dokazana, je njegovo ime vklesano v občinski spomenik v Dolini (družina je namreč stanovala v Borštu), imena ostalih pa so zabeležena samo v nebeški knjigi...

Težko je to pisanje, tudi zato, ker moram človeški roki pripisati zločin za vsaj tri drage sorodnike, veliko spokojnejše bi jih seveda objokoval, če ne bi umrli nasilne smrti. Upati je le, da tako kot mene tudi druge preživele sorodnike in potomce, izginulih, preplavlja

zavest nemaščevanja, ampak le želja, da bi vrnili mrtvim dobro ime in dostojanstvo, in pa predlog, da se vsaka naša občina oddolži spominu svojih izginulih vaščanov, kar bo samo potrdilo normalen odraz demokratičnosti, vredne poštene civilne družbe.

Dodati moram, da sploh ne gre za nobeno obliko sprave, saj menda ni med nami živega, ki bi tem pokojnim lahko kaj očital, in tudi krivcev ni več med nami, zato naj bi ne bila nobena zapreka na poti k pravčni javni oddolžitvi pokojnim.

Vabim občinske upravitelje, da se na ta moj apel oglašijo, vabim tudi občane, da se o tem izrečajo. Iz odgovorov na moj poziv naj se izzrcali naša osnovna poštenost, zato ne dopuščajmo raznimi meštarjem s trupli, da bi nas žigosali. Opravimo to med seboj. Čimprej!

Novi glas, 31.7.1997

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI

TONE SHUTTA

Umrli 4. avgusta 1996

V srcu Te nosim! Ljubeče spomine me vežejo na čase skupne sreče. Žalujem in molim za Tebe, dokler se zopet ne snideva.

Zalujoča žena Ivanka in ostalo sorodstvo

Ura evropske resnice za Slovenijo

— Izjava slovenskih razumnikov —

— II. del —

Katastrofalno se je poslabšal položaj slovenske knjige: njeni obdavčitev, zapiranje knjigarn, pomanjkljiva pomoč knjižnicam, vse to je samo še dokaz več za napačno kulturno politiko. Napačno je razumljena tudi vloga nacionalnih kulturnih ustanov, katerih naloga je, da ohranjajo tradicijo in pospešujejo živo ustvarjalnost.

V Evropi je obstoj nacionalnih televizijskih in radijskih hiš utemeljen prav s kulturo, z izvirno in preneseno ustvarjalnostjo, dokumentaristiko in izobraževanjem. Prav zaradi takega formalno pravilnega položaja ima tudi slovenska RTV pravico do pobiranja načrtnine. In nikjer v Evropi, razen v Sloveniji, se ne more zgoditi, da bi direktor takšne ustanove kmalu po svoji nastaviti najprej izjavil, da bo »umetnikom pristreljel peruti« (*Stop*, 10.4.97), se zavzel za komercializacijo programov, kmalu zatem pa še dodal, da kulturnega tretjega programa radijske hiše, ki ji načeljuje, sploh ne posluša. Tudi to je le droben primer, vendar dobro ponazarja odnos do kulture in njenih ustvarjalcev v tej družbi, ki bi hotela biti evropska.

Nič nenavadnega ni, da je obsežno poročilo, ki ga je skupina tujih izvedencev napisala za Svet Evrope o razmerah na področju kulture v Sloveniji, precej kritično. Kritika leti predvsem na to, da se od socialističnih časov v obravnavi in organizaciji kulture ni spremnilo nič bistvenega.

Omenjene so tudi protestne izjave pisateljev, prav tiste, ki so jih v slovenskem tisku smetili in napadali. Simptomatično je, da poročilo ni bilo prevedeno in dostopno javnosti. Tudi to je eden od dokazov za

naše samozadovoljno vegetiranje, ki se noče soočiti z evropskimi pogledi.

Položaj je skratka takšen, da se prenovljena politična garnitura regulativno in reprezivno ne vtika več v pojave in gibanja duhovne sfere - jih pa izrinja iz družabne zavesti. Kot protiutež podpira provincialno navlako, od katere upravičeno pričakuje podporo ne le v volilnih intervalih, mar več tudi zaslombo za podaljševanje tranzicijske epohe, ki ji zagotavlja podaljševanje vladavine.

Ob vključevanju v Evropsko zvezo se ta politika vede, kakor da v te procese vključuje nekakšno amorfno gmoto, ki je zainteresirana samo za »pretek blaga« in ji je duhovna podoba prihodnje Evrope, h kateri bi morali tudi mi prispetati svoj tvorni, identifikacijski delež - odvečna, »romantična« izmišljotina.

Politična praksa tudi slovenske znanosti ne obravnava celovito, temveč jo prilagaja tranzicijskim potrebam, kolikor ji seveda znanost sama to dopušča. Vsi vemo, da je materialno podhranjena in organizacijsko razdrobljena, narančana bolj po birokratsko zastavljenih modelih financiranja kakor po svoji notranji logiki.

Se zmeraj se ohranjajo socialistični raziskovalni giganti, medtem ko univerza, ki je v razvitem svetu vodilna ustanova pri izobraževanju raziskovalcev, životari na obrobu. Držati korak z Evropo ne bo mogoče, če se Sloveniji tudi v sferi znanosti ne bo uskladila z evropskimi standardi. Sicer nam grozi provincialnost in odliv vrhunskih moči tja, kjer so za ustvarjalno delo boljše razmere.

Kako stopamo v Evropo?

Ob vsem opisanem in ob odstotnosti sleherne kvalificirane kritike - ce izvzamemo nekaj javnosti malo znanih posegov opozicije v parlamentu - ni naključje, da so pridruževanje Slovenije Evropski zvezi vodili in izvajali povsem nekompetentni ljudje.

Vlada in parlament pri vključevanju v mednarodne tokove nista znala uporabljati načel evropske diplomacije, ki vsebujejo seveda dosledno in trdo pogajanje za uveljavljanje slovenskih interesov, temveč sta uporabljala balkanske prijeme izigravanja, šarlatskega improviziranja in goljufivih oblub. Proti tistim, ki so takšne balkanske metode kriti-

zirali, so se v javnosti sprožale neokusne gonje.

Kritiki vladnih balkanskih diplomatskih prijemov niso nasprotniki resničnega in vsebinskega vključevanja v Evropo. Nasprotno je res: tisti, ki vztrajajo pri dosedanjih metodah v notranji, gospodarski in zunanjji politiki, so resnični nasprotniki vsebinskega vključevanja v Evropo.

Predsednik vlade nas je s svojimi ekipami pripeljal v položaj, da moramo izpolnjevati pogoje, ki jih evropska skupnost ne zahteva od nobene druge pridružene članice. Ti pogoji so vsebovani v zdaj končno znanem »španskem kompromisu«, ki ga je vlada tako dolgo skrivala pred javnostjo.

Slovenija je po tem kompromisu postavljena v izjemno podrejen položaj. Vlada nas je s svojo nekompetentnostjo, s svojim mečkanjem, prikrivanjem in manipuliranjem javnosti pripeljala pred izvršeno dejstvo in v položaj, ko za Slovenijo ni dobra nobena od rešitev.

Očitno je, da vlada hoče dosegči takšen način vstopanja v evropske integracije, ki naj bi silam kontinuitete potrdil in pridobil legitimnost v mednarodnem svetu, še posebej pa na domačem prizorišču, njenim ljudem zagotovil še dolgo vladavino na stari način in jim ohranil pripomestovane pozicije.

Ob tem je treba povedati, da je slovenska država močno zanemarila skrb za manjštine in izseljence. Slovenska manjšina v Italiji na primer preživila eno najtežjih kriz v svoji zgodovini, zlasti po krivi katastrofne gospodarske in ideoško ločevalne politike po diktatu ljubljanskih nekdanjih in še zmeraj delujočih partiskskih gremijev.

Slovenci po svetu, ki so se med časom osamosvajanja zblžali in začeli presegati politična razhajanja, so spet razdeljeni, politika Slovenije razkol kvečemu poglablja. Svetovni slovenski kongres, ki je bil veliko upanje v združevanje energij, životar.

Podpisniki menimo, da moramo v Evropsko zvezo vstopiti po evropskih demokratičnih standardih, izkazovati pa jih moramo tudi v notranjopolitičnem življenju. To seveda ne bo mogoče, dokler se bo stanje, kakršno imamo v politiki, upravljanju države, sodstvu, gospodarstvu, medijih in kulturni, generiralo iz kontinuitete s totalitarnim režimom.

V Sloveniji se rodi vsako leto manj otrok

LJUBLJANA — Število rojstev se v Sloveniji še krči, prebivalstvo upada, delež starejših občanov narašča in med njimi se krepi tudi število stoletnikov. Lani se je v Sloveniji po podatkih slovenskega statističnega urada rodilo 18.788 otrok, kar je za 192 otrok ali za dober odstotek manj kot predlanskim. Nazadovanje rojstev se torej nadaljuje, čeprav je bilo lansko manjše, kot je bilo predlansko, ko se je v primerjavi z letom 1995 skrčilo za poltretji odstotek.

Ker je lani v Sloveniji umrlo 18.620 oseb, je bilo naravnega prirastka 212 oseb. Število rojstev in smrti ostaja še vedno skoraj izenačeno, kar pomeni, da se je lani v povprečju vsak dan rodilo po 51 oseb, po drugi strani pa jih povprečno po 51 vsak dan tudi umrlo.

Kljub temu malenkostnemu prirastku pa se je število prebivalcev Slovenije lani zmanjšalo za nekaj 3000 oseb. Statistika namreč zadnje čase tudi pri nas šteje kot prebivalce vse osebe, ki pri nas res tudi živijo. Tako je imela Slovenija konec marca 1.986.448 prebivalcev, kar je za 4656 oseb ali za 0,2 odstotka manj kot konec lanskega marca in za 541 manj oseb kot konec lanskega decembra. Od tega je bilo 1.942.348 državljanov republike Slovenije (brez tistih, ki začasno prebivajo v tujini), kar je za 528 oseb več kot pred letom dni, tujih državljanov s stalnim prebivališčem v Sloveniji je bilo 3789 ali za 660 oseb več, tujih državljanov z začasnim prebivališčem v Sloveniji je bilo 32.923 ali za 4649 oseb več kot marca lani, beguncov pa 7388 ali za 10.493 oseb manj kot marca lani ali za 968 oseb manj kot konec lanskega decembra.

Če razdelimo prebivalstvo na tisto do 60 let in na ono, ki je 60-letnico kot moško starostno upokojitveno mejo že doseglo, potem vidimo, da je bilo mlajših od 60 let 81,80 odstotka prebivalstva, medtem ko je 18,20 odstotka prebivalstva že doseglo moško upokojensko starost.

Najbolj redki, kot vselej, so bili seveda stoletniki. Kljub temu pa se je v prvih treh mesecih število oseb, ki so dosegle sto ali več let, precej povečalo. Konec lanskega marca je Slovenija premogla 36 stoletnikov, konec lanskega decembra 40, konec letosnjega marca pa že 47.

Ilja Popit, Delo, 12.8.1997

Breme preteklosti

V Sloveniji je bilo po vojni brez sodnih procesov pobitih več kot 10.000 ljudi. Po očnah parlamentarne preiskovalne komisije je šlo skozi politične sodne postopke in procese 28.000 državljanov. Poleg tega je bilo izvensodno poslanih na prisilno delo več tisoč državljanov, ker so »ljudski odbori« imeli pravico izrekati prostostne kazni do treh let.

V blag spomin

Ob 17. obletnici smrti našega dragega ata in starega ata

ALOJZIJ RUS

umrl je 14. avgusta 1980

V božjem miru zdaj počivaj, dragi, nepozabni nam, v nebesih večno srečo uživaj, do svedenja na vekomaj.

Žaluječi:

Francka, Marija, Ivanka,
Tončka — hčere
z družinami;
France, Ivan, Stanley
Joseph, Tony — sinovi
z družinami.

Willoughby Hills, O., 14. avg. 1997.

200.000 državljanom je bilo odvzeto premoženje. Brez sodnih sklepov so bile iz obmejnega pasu izseljene družine, ki jih je Komunistična partija ocenila kot politično nezanesljive. Po istem postopku so izključevali iz srednjih šol dijake in jim preprečevali študij na univerzi.

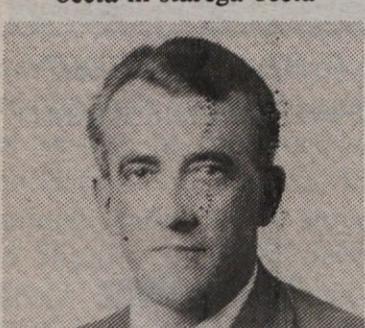
Mnogo strokovnjakov, od podjetij do univerze, je ostalo brez službe zaradi političnih verbalnih deliktov. Po vojni je bilo v montiranih procesih zaprtih več kot 200 duhovnikov. Nemalo pisateljev, publicistov in novinarjev se je zaradi svojega pisanja znašlo v zaporu.

Za povojo politično nasihte, med katerim so bili storjeni celo izraziti zločini, vse danes niso bili imenovani krivci, krivice niso bile popravljene tako rekoč nikomur. Se več: nekatere povoje zločine nad lastnim prebivalstvom celo javno zagovarjajo in jih označujejo za nujna ali celo domoljubna dejanja. Montirani politični procesi, od najbolj znanih do manjših, niso bili razveljavljeni.

Kar se dogaja na tem področju, je na robu pameti: po krivem obsojeni ljudje morajo danes, če se hočejo oprati »krivde«, sami dokazovati svojo nedolžnost. Poznamo primere, ko so morale včerajšnje žrtve političnega preganja v demokratični Sloveniji na sodišču dokazati, da v tistih časih niso spokopavale socialističnega sistema ali žalile predsednika Tita in drugih komunističnih veljakov. Na znemoljinskom procesu proti primorskemu duhovniku je tožilec umaknil obtožnico leta 1996; ampak v petdesetih letih so ti obsojeni prebili dolga leta po zaporih, rehabilitacije (dalje na str. 14)

V BLAG SPOMIN

Ob 7. obletnici smrti našega dobrega moža, očeta in starega očeta

Frank Stanonik
ki je umrl 18. avgusta 1990

Počivaj v miru in večna luč
naj Ti sveti!

Žaluječi:

Žena, Pepca

Hčerke: Andreja Novak,
Milena Denša, Marija Lončar
z družinami

Sinova: Tony in Frank
z družino

Vladimir M. Rus
Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000

(FX)

Intervju: CVETKO FALEŽ iz Avstralije

STISKE SLOVENSKEGA IZSELJENCA

• G. Falež, ali se našim bralcem lahko predstavite?

Trenutno sem predsednik Avstralsko-slovenske konference, ki vključuje pet narodnih svetov; ta konferenca je seveda priključena Slovenskemu svetovnemu kongresu. Sicer ni dosti pomembno, v čigavem imenu govorim.

Najnovejše in hkrati tragično za nas je, da sem ravnopred nekaj dnevi prejel sporočilo, da je p. Bazilij Valentin preminil v Melbournu. V soboto (2. avgusta 1997, op. p.) bo pokopan, žal brez mene, vendar bo pustil za sabo veliko vrzel, kajti v Avstraliji je živel in delal za Slovence skoraj 40 let. Ustanovil je verski center v Viktoriji, izdal Misli, ki so za nas v Avstraliji zelo pomembne. Trenutno je bil sam na tem mestu; sami ne vemo, koga bodo sedaj frančiškani poslali na to место.

• Odkod izvirate? Kdaj in zakaj ste odšli v Avstralijo?

Rodil sem se v Leskovcu pri Krškem na Dolenjskem, vendar sem štajerskega rodu. Odraščal sem in študiral v Marijboru; v sedmem letu gimnazije sem odločil, da ta režim nikakor ni moje vrste. S prepričanjem, da bo ta kmalu minil in da se bom kmalu vrnil, češ da komunizem ni trajna zadeva - za nekaj let sem se uštel... sem šel od doma leta 1949, leta 1950 pa sem odjadral proti Avstraliji.

Tam ni bilo enostavno, bil sem študent brez poklica in perspektive. Opravljal sem različna dela: najprej v skladu s neke tiskarne, kjer sem doval papir strojem, nato sem se vključil v gradbeništvo. S šolanjem sem nato prišel do lastne obrti in sem lahko gra-

Mimogrede lahko povem, da sem bratranec bivšega slovenskega veleposlanika v Vatikanu in danes malteškega častnega konzula pri Sveti stolici Stefana Faleža.

• S čim ste se v Avstraliji ukvarjali in v kakšnih pogojih ste se uveljavili?

Predvsem sem se ukvarjal z gradbeništvom, bil sem namreč manjši gradbeni podjetnik. To sem pred nekaj leti opustil predvsem zaradi tega, ker je ta stroka v glavnem mestu Canberri, kjer živim, v krizi. Pričakovala nas je splošna avstralska kriza, na katero so vplivali neugodni pogoji svetovne ekonomije.

Avstralija izvaža predvsem poljedelske pridelke in surovine, ki pa imajo na svetovnem tržišču slabo ceno. Naj povem za primer, da ima Avstralija velike zaloge volne, a to ni nujno. Ogromne količine volne mora prodajati po zelo nizki ceni, pridelani pulover v drugih državah pa bo potem prodan po neprimerno višji. Sedaj se je sicer stanje nekoliko izboljšalo.

• Kaj lahko poveste o slovenskih rojakih v Avstraliji, v katerih strokah so zaposleni?

Stevilni Slovenci v Avstraliji smo se zaposlili prav v gradbeništvu. Nekaj časa smo imeli socialistično-laburistično vlado, ki je rada zapravljala; sedanja vlada, ki je bolj konzervativna, čeprav se imenuje liberalna, skuša te finančne vrzeli sanirati. Canberra je doživila vsekakor najhujše ekonomske udarce, ki so najmočnejše prizadeli prav gradbeno stroko.

Veliko Slovencev je bilo v preteklosti in je še danes zaposlenih tudi v tovarnah v večjih mestih, npr. v Sydneju, Melbournu...

• Povejte nam o svojih sinovih. Ali se uveljavljajo? Ostajajo zvesti svojim koreninam-jeziku? Je asimilacija hudo opustošila slovensko narodno skupnost?

Naša mladina se je kar dobro odrezala, tako da so mnogi v marsičem doštudirali. Večino je takih, ki v znanju presegajo - če se lahko tako izrazim - svoje starše ali vzgojitelje, kar se je po eni strani izkazalo tudi za negativno. Če imajo namreč ne zelo izobraženi starši zelo izobraženega otroka, ne utegnejo imeti dovolj močne duhovne kulture, ki bi jo otrokom lahko posredovali. Pri tem seveda najbolj trpi jezik. Veliko je staršev, ki niso znali predati otrokom naše slovenske dediščine.

Še hujša je namerna asimilacija, ki jo je Avstralija izvajala, ko smo tja prišli; ta je bila morda huda skoraj kot v Italiji. Spodbujali so nas, naj pozabimo na našo preteklost: »Sedaj ste novi Avstralci, začnite novo življenje!« Nekateri so temu nasedli.

Imamo tudi pomembne družine, v katerih otrok niso učili slovenščine. Poznam primer gospa, ki noče, da bi njeni otroci govorili angleščino s posebnim naglasom; noče, da bi se jim poznalo, da niso domaćini. Z njimi je govorila angleško, kar je bilo seveda smešno. Rumno mama je verjetno napacno vplivala...

• Kako ste organizirani Slovenci v Canberri in širše v Avstraliji? Pred kratkim so prišli k nam nekateri šolniki iz Vaših krajev. Povedali so nam, da je zelo težko ohranjati slovenski jezik in kulturo...

Ohranjanje kulture je pri nas precej teže predvsem zato, ker živimo v kulturno močno opredeljenem anglosaksonskem svetu in so izseljenci v glavnem preprosti ljudje brez izobrazbe, ki se čutijo manjvredne. Zato so se skušali čimprej asimilirati. To je glavni razlog za naše težave.

V Argentini je bilo s Slovenci drugače; poznamo namreč t.i. »argentinski čudež«. Tisti, ki so se izselili v Argentino, so bili veliko bolj izobraženi, narodno zelo zavedni in so svoje korenine znali bolje ohraniti kot mi.

Na asimilacijo je torej vplivalo dejstvo, da nekateri nismo znali posredovati kultur-

NOVI LIST, Trst/Gorica

ne dediščine, in pa to, da je vedno primanjkoval kader, ki bi to opravljalo namesto staršev ali v sodelovanju z njimi. Če nimaš izobražencev, nimaš niti učiteljev, nimaš ljudi, ki bi narodno prebjevalna središča tudi vodili.

Kar se organiziranosti tiče, smo se začeli zbirati v društva že v 50. letih, nekje prej, drugje pozneje. V Canberri smo ustanovili društvo l. 1965, bili smo med zadnjimi. Viktorija je imela zbiralni center, v katerem je večina nas pristala in od koder so nas pošiljali na različna delovna mesta. Prav iz Viktorije so prišli naši rojaki glede naš prvi dom, se navduševali nad našimi dejavnostmi in začeli bolj intenzivno razmišljati.

• Povejte nam še kaj o življenju in delu slovenskih društev.

Danes imamo društva skoro po vseh koncih celine. Naša tragedija je bila, da smo se dokaj hitro razklali. Kot morda veste, je v 70. letih začela Slovenija oz. zlasti Jugoslavija presti svoje niti po svetu. Matrica je seveda bila tista, ki je poiskala ljudi, ki bi ji bili naklonjeni. Poziv predsednika teh matičarjev - ne spominjam se njegovega imena - je izrecno dal nalog: »Prevzemite društva; če pa ne morete tega storiti, postavite vzporedna!«

Tega je bilo veliko. In smo se razklali. Marsikje je prišlo vsaj do dveh društev, ponekod tudi več; v Melbournu, ki je večje mesto, delujejo štiri društva. Poleg društev obstajajo tudi verska središča. Frančiškani so poslali dva patra že v petdesetih letih, potem je prišel tja p. Pivk, ki je precej hitro odstopil, nato sta prišla p. Bazilij in p. Bernard Ambrožič, stric torontskega nadškofa. P. Ambrožič je začel izdajati Misli, za njim je nalogo prevzel p. Bazilij.

Takšna verska središča imamo v Sydneju, Melbournu in Adelaidu. Iz Sydneja nas v Canberri obiskujejo enkrat mesečno. Društva so se navduševala nad tem, da ne bi bila politična, čeprav je bilo to temeljno zlagano. Kakor hitro so namreč navezali stike z matico-režimom, je bilo to ne-politično dejanje, komaj pa si izrazil nasprotovanje, je bilo

Med mladimi so zelo različni primeri. Svoje štiri otroke sem znal pridobiti na lep ali grd način, da se vsi štirje priznavajo za Slovence, da vsi štirje govorijo slovensko, čeprav seveda z napakami. Lahko rečem, da mi je to le uspelo. Je pa dosti takih, ki so v Avstraliji rojeni, se imajo za Avstralce in o slovenstvu nočeo ničesar slišati.

Za to ne krivim staršev, ker niso znali posredovati pomena naše kulture, kot sem že povedal. To ne pomeni, da niso tega hoteli. Včasih so preprosti ljudje navdušeni nad lastnimi koreninami, to navdušenje pa je primitivno, nezavedno in se ne da prenesti na otroka.

• Prirejate v slovenskih društvih tudi tečaje slovenščine?

Da, toda tudi to se izvaja na različne načine v različnih kra-

to politično dejanje...

Tako so se društva povečini narodno rezervirala, se »narodnostno zaprla«. Večina ni poznala razlike med narodno in strankarsko politiko. Na splošno bi lahko rekli, da so se društva odtujila in postala sebična, to pomeni, da niso odprta do narodnih problemov. Prav zato še najboljše delujejo verski centri.

• Ali je prišlo po osamosvojitvi Slovenije do kakšnih bistvenih sprememb?

Vzporedno z osamosvojitvijo so se ustanovili Narodni sveti, ki so vključeni v avstralsko-slovensko konferenco. Zdi se mi - in to zelo obžalujem - da je vse premalo. Naši ljudje so nekoliko skeptični. Govor je bil o spravi, a to se ni udejanjilo. Kar se dogaja v Sloveniji, se pač odraža tudi v Avstraliji.

Ne moremo trditi, da vlada med vsemi organizacijami velika ljubezen. Nasprotno: rekel bi, da obstaja namerno tekmovanje med njimi. Krivda je tistih, ki jih tako vodijo, in jim je bolj pomembna lastna organizacija kot pa celota, skupna dobrobit.

• Ali so mladi navezani na pripadnost slovenskemu narodu? Lahko govorimo po osamosvojitvi Slovenije o pomladanju zanimalja za slovenstvo?

Dogodka smo bili zelo veseli, čutili smo, da se je nekaj odprlo. Najbolj razočarljivo pa je, da smo l. 1991 pokazali neki smisel za spravo, ki se je potem podrl. Nekaj je šlo na robe.

Med mladimi so zelo različni primeri. Svoje štiri otroke sem znal pridobiti na lep ali grd način, da se vsi štirje priznavajo za Slovence, da vsi štirje govorijo slovensko, čeprav seveda z napakami. Lahko rečem, da mi je to le uspelo. Je pa dosti takih, ki so v Avstraliji rojeni, se imajo za Avstralce in o slovenstvu nočeo ničesar slišati.

Za to ne krivim staršev, ker niso znali posredovati pomena naše kulture, kot sem že povedal. To ne pomeni, da niso tega hoteli. Včasih so preprosti ljudje navdušeni nad lastnimi koreninami, to navdušenje pa je primitivno, nezavedno in se ne da prenesti na otroka.

• Prirejate v slovenskih društvih tudi tečaje slovenščine?

Da, toda tudi to se izvaja na različne načine v različnih kra-

jih. Zelo je odvisno od tega, ali so učitelji, saj marsikje jih ni. V Canberri smo bili močno prizadeti, ker smo pogrešali prav ljudi, sposobne poučevanja slovenščine. Bilo je med nami nekaj entuziastov, ki so poskusili učiti, a niso imeli za to prave izobrazbe. Pogosto je problem prav pri starših, saj se nekaterim ni zdelo pomembno, da se otrok česa nauči, ampak da se zabava in da kdo nanj popazi...

• Ste kdaj čutili domotoze?

Misljam, da sem ga včasih ogromno. Smo si pa Slovenci v Avstraliji različni. Moja žena je doma iz Istre in se noče vrniti, jaz pa bi se takoj vrnil. Bral sem neki članek v Istrskem glasu, v katerem je pisalo, da Hrvaška ponuja rojakom iz Avstralije celo vrsto ugodnosti, da bi se vrnili in se vključili v domovinske razmere.

Vedno v tem časniku sem bral, da so danes razmere v Avstraliji slabše, kot so bile nekoč, tako da bi bilo razlogov za našo vrnitev dovolj, ko bi imela Slovenija posluh za to. Žal ga nima. Zaenkrat ni za nas nobenih ugodnosti; pa bi morale biti. Človek v mojih letih in po toliko letih izseljstva se ne more vrniti in začeti vse znova. To je absolutno nemogoče.

Ker posluha za to v Sloveniji ni, skoraj nihče med nami ne razmišlja o vrnitvi. Osebno me to spoznanje zelo boli. Na taboru Slovencev po svetu v Škofovih zavodih pri Ljubljani sem imel pred kratkim referat, v katerem sem poskušal jasno izraziti to našo stisko. Saj ne gre izključno za nas: vžgojili smo rod, ki bo prej ali slej potujen. Ta je suha veja. Težak občutek spreminja misel, da npr. moji potomci ne bodo več Slovenci.

St. 32, 7. avl. 1997

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD
5316 Fleet Ave.
641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoci.

CENE NIZKE
PO VASI ZELJI!

Visit Our Slovene American
Auto Repair Shop!
**NOTTINGHAM AUTO
BODY & FRAME**
Frame Straightening
Collision Repair
Painting
19425 St. Clair Avenue
Tel. 481-1337
Michael Bukovec, Owner

Ura evropske resnice za Slovenijo

(nadaljevanje s str. 12)

pa še do danes niso dočakali.

Namesto obsodbe povojskih zločinov in drugih postopkov totalitarnega režima se v današnji Sloveniji nadaljuje načrtno ponarejanje zgodovine in s tem utrjevanje idejne in politične kontinuitete prejšnjega režima. Namesto da bi spoštovali in ohraniali spomin na pale partizane in talce, so največjih časti še zmeraj deležni ljudje, ki so nedvomno odgovorni za povojsna zatiranja, celo zločine.

V Ljubljani, Velenju in drugih mestih še zmeraj stojijo spomeniki tiranom, v Murski Soboti celo topovi sovjetske Rdeče armade.

Cas streznitve

Slovenska država na tem področju v sedmih letih ni storila ničesar. To je slaba legitimacija za slovensko evropsko pot. Enako pogubno kot za naše evropske povezave je opisano stanje tudi za demokratično življenje naše republike. Demokracije ni mogoče graditi na laži in prevari. Med državljanji, ki vse bolj brez upa čakajo na korenite spremembe in dinamičen razvoj, se širita malodružje in nezaupanje v demokracijo.

Relativna liberalnost zadnjih let jugoslovenskega tako imenovanega samoupravnega socializma in pa dejstvo, da je prehod v demokracijo tekel khrati s tveganim procesom osamosvajanja, sta vodilni strukturi prejšnjega režima omogočila, da je preživelatako personalno kakor po metodah dela.

Perspektivne postkomunistične države, ki demokracijo jemljejo zares, so z deklarativnimi dejanji in normativnimi lustracijskimi akti pretrgale s kontinuiteto totalitarnega režima. Tudi zato, ker se to v Sloveniji ni zgodilo, smo zašli v popolno relativizacijo, z njim pa v blokado političnega življenja.

Vsaj ob zadnjih dogodkih ob Natu in Evropski zvezi, ob kritičnem pisalu evropskega demokratičnega tiska, zlasti pa ob vse vidnejši notranjepolitični in gospodarski krizi bi morala za Slovenijo nastopiti ura resnice. Nastopiti bi moral tudi čas za sprostitev in deblokado našega političnega dogajanja. Temeljni pogoj za to je, da se izreče razločna obsodba prejšnjega režima in da se začnemo vsi vesti po pravilih evropskega demokratičnega življenja.

Prepričani smo, da moramo končno v naši državi z deklarativnimi in normativnimi akti jasno in nepreklicno presekat popkovino, ki nas veže s totalitarnim sistemom.

Kako naprej?

Sedem let po prvih demokratičnih volitvah in šest let po osamosvojitvi je bil potreben širi uvid v nerazveseljivo stanje slovenskega duha, ki je pripeljalo do kritičnega stanja slovenske demokracije. V tem uvidu ni bilo mogoče zajeti vseh žgočih vprašanj, denimo zaščite okolja in kulturne krajine, kmetijstva, zdravstvenega in socialnega varstva ter še marsikaterega področja, kjer je stara miselnost v novi preobleki povzročila škodo, zastoj in blokado. Kljub temu smo navedli dovolj razlogov, iz katereh jasno izhaja, da sedanje stanje zahteva korenito spremembo.

Menimo, da se morajo vse tri veje oblasti, torej politične stranke na oblasti in v opoziciji, vlada, predsednik države, sodstvo, ob njih pa organizirani delodajalci in delojemalci, mediji in vsa slovenska javnost soočiti z dejanskim sedanjim stanjem, premisliti dosedanje razvoju in se odločiti, kako naprej. Po našem mnenju je najmanj, kar je treba storiti naslednjene:

Slovenski parlament naj sprejme javno in slovesno izjavo, s katero se bo demokratična Republika Slovenija na deklarativeni ravni jasno in nedvoumno izrekla za prekinitev s prejšnjim totalitarnim sistemom in njegovo prakso, ki se nadaljuje v slovenski tranzicijski dobi.

V izjavo je treba v skladu z evropskimi kulturnimi in političnimi načeli zapisati, da je bil prejšnji režim obsojanja in prezira vreden, ker je zaradi svoje protidemokratične narave teptal človekove pravice in temeljne svoboščine.

Izjava naj med drugim razloči partizanski narodnoosvobodilni boj proti okupatorju od komunistične revolucije kot uzurpacije absolutne oblasti Komunistične partije, katere nasledniki še danes ideološko in dejansko pretvarjajo upor proti okupatorju v instrument podaljševanja preteklosti.

Ko bo to nujno dejanje opravljeno, bo treba: urediti odnos do totalitarne preteklosti, se pravi jasno obsoditi povojne zločine, imenovati insti-

The Ohio Lottery reminds players to play responsibly.
The Ohio Lottery Commission is an equal opportunity employer and service provider. ©1997 The Ohio Lottery
*Based on Ohio Lottery Fiscal Year July 1996 through June 1997

tucije in osebe, ki so jih odredile, ter popraviti krivice, kolikor je mogoče, vrniti dobro ime vsem žrtvam političnega zatiranja, sestaviti seznam vseh žrtev, kulturno označiti vsa množična grobišča in objaviti vse izsledke;

— razveljaviti vse politične sodbe, vse sodbe po členih o sovražni propagandi in verbalnem deliktu, ne da bi po totalitarnih zakonih obsojeni morali za to prosi;

— uresničiti ideje in zahteve slovenske ustave glede pristojnosti posameznih, z ustavo dolожenih vej oblasti ter njihovih institucij. To pomeni, da je treba uveljaviti sankcije zoper tiste, ki ne spoštujejo meja svojih pristojnosti. Dograditi je treba institucije pravne države, ki bo zagotovljala spoštovanje ustave in zakonov;

— brez odloga pravno razčistiti postopke in mahinacije v obdobju »tranzicije«, kar je eden temeljnih pogojev za uveljavljanje in uresničevanje pravne države v Sloveniji. Na tem primeru mora slovenska država ugotoviti svoje lastne posankljivosti in se istočasno spoprijeti z nesnažno prakso ljudi kontinuitete, ki so svoj nekdanji politični monopol v procesu lastninjenja transformirali v monopol kapitala. Ljudstvu temu pravi kraja. Pri teh zahtevi ne gre za abstraktno pravčnost ali kaznovalno politiko, temveč za vzpostavljanje temeljev demokracije ter pravne in socialne države;

— ustvariti zakonske mehanizme in ozračje solidarnosti s tistimi državljanji, ki so se v prehodu brez svoje krvde znašli v materialnih težavah in na družbenem obrobju;

— brez odloga pospešiti in dokončati denacionalizacijo po vseh veljavnih zakonih, s Cerkvio pa skleniti evropsko primerljiv sporazum o lastniških in odškodninskih vprašanjih;

— glede na opisano stanje medijskega prostora je nujno, da Slovenija namesto navidezne dobi pravo medijsko svo-

bodo in pluralnost. Tega si ni mogoče predstavljati brez že obstoječih medijev ni ljudi v njih. Končno bi moralo dozoret pozitivno spoznanje o tem, da so mediji poklicani skrbeti za evropske demokratične standarde, da morajo prorati fair in omogočati, da pride do besede celotni spekter demokratičnega življenja;

— ustvariti razmere za poln razvoj slovenske kulture, znanosti in šolstva, kajti edino naš jezik, znanje, dediščina, ustvarjalnost v najširšem smislu nas v evropskem prostoru potrjuje kot izvirno in vsem drugim enakopravno skupnost;

— izdelati in izvajati je treba program povezovanja s Slovenci v zamejstvu in po vsem svetu, ne glede na politične razlike;

— pridruževanje Evropski zvezi mora namesto dosedanja meštarjenja dobiti jasno zamišljen program, ki bo na enaki ravni združeval evropske standarde in slovenske nacionalne interese.

Že v bližnji prihodnosti - upamo, da v Evropski zvezni čakajo resni izzivi. Če bomo hoteli kot državna in narodna skupnost v njej ohraniti svojo identiteto, moramo najprej sami sebi postaviti najvišja merila.

Položaj je, žal, dosegel tako porazno stopnjo, da ga ne bo mogoče izboljšati, če bomo nadaljevali po starem. Sedanje stanje terja bistven preobrat, ki bo iz tranzicijske Slovenije, z obema nogama zakopane v starih miselnih vzorcih in stari praksi, ustvaril moderno in demokratično pravno državo.

(Opomba: Vneseni mednaslovni so uredniški iz Družine, iz številke z dne 27.7.1997.)

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Call 531-5754 or 951-3087.

WATJ 1560 AM

PRESENTS

Weekend Polkas

Saturday

8:00 a.m. - 10 a.m. Polkas with Al Markic

10 am -12 Polka Spotlight,

Host Joe Godina

12 - 1 p.m. Mario's International Music

Host Mario Kavcic

1 p.m. - 3 p.m. Almar with Guest Musician

3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

Sunday

10 a.m. - 10:30 a.m. Magic Sound of the Button Box

Host John Pestotnik

10:30 a.m. - 11 a.m. Reflections of the

New Slovenia

Hostess Linda Cimperman

11 a.m. - 1 p.m. Polka Fun With Al & Harry

Host Al Markic & Harry Faint

1 p.m. - 2 p.m. Polka Tributes

Host Al Markic

2 p.m. - 3 p.m. International Hour

Host John Krizancic

3 p.m. - 5 p.m. Polkatime America

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI
našega ATA, STAREGA in
PRASTAREGA ATA (Opi-ja)
ter STRICA

FRANK ŠEPIN

Umrl je 15. avgusta 1996

Spomin na Te je naš zaklad,
saj vsak od nas Te imel je rad.
Pri Bogu zdaj se veseliš,
a v srcih naših Ti živiš.

Začujoči ostali:

Hčerke: Antonija Šega,
Anna Klammer Boštančič,
Veronica Janežič z družinami
10 vnukov, 22 pravnukov
in ostalo sorodstvo.

Slovenec s seznama nedotaknjenih bančnih računov v Švici

Pustil denar v Švici in se vrnil domov reven kot cerkvena miš

Na seznamu imetnikov od konca vojne nedotaknjenih računov, ki ga je objavila Zveza švicarskih bank, je tudi nekdanji ljubljanski župan dr. Jurij Adlešič — Leta 1965 se je vrnil v domovino in o svojem župovanju molčal kot grob

Ljubljana — Navsezgodaj zjutraj sva se s fotoreporterjem Jurem odpeljala proti vasici Adlešiči pri Črnomlju, kjer živijo sorodniki nekdanjega ljubljanskega župana dr. Jurija Adlešiča. Njegovo ime je na seznamu od leta 1945 »spečih« računov, ki ga je pod pritiskom Svetovnega židovskega kongresa objavila Zveza švicarskih bank in je dvignil nemalo prahu.

Pokrajina se je razprostirala kot velikansko zeleno slikarsko platno. V tisto neskončno zelenico si je kot osušel potok utirala pot vijugasta cesta, ki jo je osvetljevalo žgoče jutranje sonce. Deželica belih brez, osvežajoče Kolpe, čudovitih gradov in cerkva brežkone prevzame slehernega popotnika, ki se za hip ustavi v tej neokrnjeni naravi, v kateri neskončna tišina deluje kot balzam na dušo, pohabljeno od neustavljive hitrosti sodobnega načina življenja.

Kdo bi mogel reči, ali je lepo podnevi ali v nočnem času, jutranjem svitu ali večernem zatonu, spomladi, ko drevje brsti, ali pod zlatimi klasi jeseni, ko v slani odpada listje, ali pod snežno odejo, je zapisal Belokranjec Alojz Cvitkovič. To je pravšnji dan za piknik, je menil Jure. Bil je eden tistih redkih dni v tem deževnem poletju, ki bi ga prav lahko izkoristili za prijetna potovanja ob koncu tedna.

Vrnill se je reven

Ema Adlešič, hči pranečaka dr. Jurija Adlešiča, je brskala po spominih in naposled izbrskala tiste redke trenutke, ki jih še ni pozabila, tako kot po dolgem času iz zaprašenega kupa fotografij častitljive stnosti potegnemo megleno podobo nekoga, ki nenadoma obudi že skorajda povsem pozbujene čase. Kuhinjske stene Adlešičeve domačije krasijo mnogi gobelini, nekaj fotografij starejšega datuma, Titova podoba in rožni venec.

Pravzaprav se ga kar dobro spominjam, je menila gospa Ema. Bilo mi je osem let, ko sva z očetom hodila v hoto po drva, Juro mi je za na pot vedno dal vrečko bonbonov. Otreke je imel zelo rad, čeprav jih sam ni imel.

Ema Adlešič ni nič vedela o kakem računu v tujini. Veliko bolj ji je bilo znano, da se je Adlešič leta 1965 vrnil v domovino reven kot cerkvena miš.

Vedno si je želel umreti doma, se je spominjala. Že dolga leta pred smrtjo si je dal izdelati profil, potem pa so ga tri leta po vrnitvi v domovino, ko je 28. septembra 1968 umrl v štiriindvajsetem letu starosti, postavili na njegov grob.

Dr. Jure Adlešič se je rodil 7. maja 1884 v Adlešičih v hiši, kjer naju je gospa Ema prijeknjala. Pravo je študiral na Dunaju in tam tudi doktoriral. Adlešičevi še vedno hranijo njegovo univerzitetno diplomo, ki priča, da je bil dober študent.

Dr. JURIJ ADLEŠIČ

Ob koncu prve svetovne vojne je leta 1918 v Ljubljani odprl odvetniško pisarno, posvečal pa se je tudi študiju gospodarskih in političnih vprašanj. Vaščan Alojz Cvitkovič, zbiratelj ljudskega blaga v Adlešičih, je poudaril, da je dr. Adlešič napisal obširno narodopisno delo *Belokrajina*, ki pa je ostalo v rokopisu in se je najverjetneje izgubilo. Veliko je pisal tudi o slovenskem izseljeništvu, slovenskem pravu, socialnih tvorbah in zadružništву.

Umik v tujino

Politično se je udejstvoval v SLS, bil sodelavec *Slovenca* in *Edinosti* ter podpredsednik Orlovske zveze. Po nastopu tedanjega režima je bil član banovinskega sveta in od decembra 1935 ljubljanski župan. Enajstega aprila 1941 je izročil ključe mesta Ljubljana italijanski vojski in bil nato župan še do junija 1942, ko je odstupil.

Miloš Stare je 12. novembra 1942 v politično in situacijsko poročilo Slovenske zaveze, ki je bilo poslano v London, takole zapisal: »Dr. Adlešič je ponovno prosil, da se ga razreši županskih poslov, ko je videl, da ne more napraviti nič koristnega. Šele na četrti ali peto prošnjo je bil razrešen. Po razrešitvi se je prostovoljno umaknil v Italijo, ker je bil živčno strt in so mu komunisti grozili s smrto!«

Zaprti so bili nato izpuščeni, sovaščani pa so mu bili, kot je zatrdil Cvitkovič, nadvse hvalični. Po njegovi smrti so v Adlešičih dosegli, da mu je dr-

je menil, da mu bo hoja dobro dela, zato se je s palico vztrajno sprehal po domačem dvořišču.

V letih, ko je bil v Ameriki, je pogosto pisal in se podrobno zanimal, kako gre s posestvom, ter pošiljal živež, sem in tja pa tudi kak novčič. Vedno je želel biti na tekočem, kako je z domačimi, na katere je bil zelo navezan. Pri Adlešičevih še vedno hrani njegova zdaj že orumenela pisma in druge osebne dokumente.

Z znamenitim Jožetom Plečnikom sta bila velika prijatelja. Adlešič naj bi imel velike zasluge za gradnjo Žal in Plečnikovih tržnic v Ljubljani.

Po odstopu s položaja župana je najprej pobegnil v Italijo, kjer naj bi bil čistil čevlje in prodajal žarnice, da bi zaslužil za pot v Ameriko. V ZDA, menda v Kaliforniji, je delal na nekem posestvu. Sprva je kmetoval in med drugim skrbel za štirideset glav živine, zatem pa je vodil računovodske posle ranča.

Potlej je bilo precej laže, je povedal Alojziju Cvitkoviču, ko sta se s fičkom vozila po okoliških vaseh. Neko popoldne je spregovoril tudi o svojem posredovanju pri Grazioliju in Robottiju glede 37 ljudi iz Adlešičev in okolice, ki so jih Italijani 8. septembra 1941 aretirali in odpeljali v novomeške zapore.

Emilio Grazioli je bil visoki civilni komesar za Ljubljansko pokrajino in je februarja 1942 izdal odlok o prepovedi odhajanja iz Ljubljane; italijanske oblasti so obdale mesto z 41 kilometri bodeče žice in postavile več kot 70 bunkerjev. Mario Robotti pa je bil general italijanske vojske. Po mizi je vrtel pištole in ko mu je na Adlešičev posredovanje Grazioli dejal, naj jo odstrani, je odgovoril: »Ne, tu sem jaz gošpodar!«

Zaprti so bili nato izpuščeni, sovaščani pa so mu bili, kot je zatrdil Cvitkovič, nadvse hvalični. Po njegovi smrti so v Adlešičih dosegli, da mu je dr-

Prijatel's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI
DRŽAVE OHIO - AID FOR
AGED PRESCRIPTIONS

Alojzij Cvitkovič, ki je dr. Jurija Adlešiča osebno poznal in z njim preživel prenekatero uro, ko se je ta vrnil v domovino, se spominja...

Ema Adlešič pred hišo, v kateri se je rodil in umrl nekdanji ljubljanski župan

Adlešičev grob z njegovim profilom, ki si ga je dal izdelati dolga leta pred smrtno

žava vrnila državljanstvo in tako omogočili zapuščinske razprave o njegovih nepremičninah (hiša na Groharjevi ulici, del Saturnusa, krakovsko predmestje ...), ki so bile nacionalizirane.

Denar od odvetništva?

Nekdanji ljubljanski župan, soustanovitelj Narodnega sveta Slovenije, soustanovitelj in član Fašističnega sveta Slovenije ter član eksekutivne slovenske stranke, ki je bil po vojni menda obsojen kot vojni zločinec, državljanstvo in premoženje (imel je precej nepremičnin) pa mu je bilo odvzeto, je le redko spregovoril o obdobju župovanja, tudi ko se je vrnil v domovino.

Nihče ne ve povedati, kdaj naj bi bil odprt račun v eni od švicarskih bank. Ema Adlešič meni, da gre morda za denar, ki ga je precej in pošteno za-

služil še kot odvetnik. Toda pri tem se vsiljuje vprašanje, zakaj se ga od leta 1945 ni nikdar dotaknil — gre za tako imenovane speče račune — in se reven vrnil domov.

O kakršnem koli računu ni nikoli spregovoril, dediči, ki naj bi jih bilo okoli šestdeset, pa so o tem zvedeli šele iz međiev.

Dr. Jurij Adlešič, ki je izhajal iz premožne družine, nasploh o teh časih ni govoril. Kar koli sem ga vprašal o tem obdobju, je pojasnil Cvitkovič, je molčal kot grob. Tudi molk je lahko zgovoren.

Bojana Humar
Delo, 31. julija 1997

Kaj se dogaja v Sloveniji?
Z Ameriško Domovino
boste vedno na tekočem!

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. — Euclid, Ohio

Progressive Slovene Women of America
proudly announces the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name

Address

City/State/Zip

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)

(in U.S. Dollars)

Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

Misijonska srečanja in pomenki

1194. »THE GIFT OF PEACE.«

Personal reflections by Joseph Cardinal Bernardin, finished 13 days before his death on November 1, 1996, before he died of pancreatic cancer. He asked his followers to accompany him on the final miles of his life journey. His final touch was writing the title of the book and signing his name for the front cover.

Pancreatic carcinoma extended into the liver was the diagnosis.

Toliko iz njegove knjige. Moja bolezen je ista.

3. julija sem imel srečanje z dvema špecialistoma, dr. Kochmann in dr. Vaughn v University of Pennsylvania Research Center Hospital. Razložila sta mi slides od cat-scan in biopsy ter povedala jasno, da imam najhujši primer raka, za katerega medicina nima nobenega zdravila. Vsak poseg kirurgično vanj je »major surgery« in povzroči prizadetemu po operaciji silne bolezine.

Spremljan je z »elusive fatigue«, da si vedno zelo utrujen; sam se se takoj odločil za sprejetje te utrujenosti kot naravne žrtve. Dala sta mi manj kot tri mesece življenja. Moje fakultete bodo ostale jasne, spomin prav tako in trpel ne bom. Če bi se odločil za kemoterapijo, da znižam utrujenost, to nekaterim pomaga, drugim pa nič. V primeru bolečin imajo proti dobra zdravila.

Jetra so v organizmu najhitreje po raku uničena in čim ne morejo več očiščevati kri, srca nima pomoći ter se ustavi s smrtno, ker neha funkcionirati.

Štiri mesece so iskali z vso moderno medicino, kje je z menoj kaj narobe in niso nikdar našli ničesar, razen pri tretjem cat-scan majhen tumor v pankreasu, ki je bil začetek križa in bolezni.

Vsakemu in vsem sem za VSE sodelovanje iz dne duše hvaležen in vsem se lepo pripomorec za zveste molitve v teh težkih urah in seveda tudi v letih pred nami. Obljubljam vam, za kar me mnogi prosite, da v večnosti ne bo nihče pozabljeno. Zgobom in na svidnje, da se vsi enkrat srečamo pri Očetu!

Albin Lipold, Atty-at-Law
24913 Pleasant Trail
Richmond Hts., OH 44143
(216) 692-0577

July 23, 1997

Dear Father Wolbang:

At the picnic, I discussed your concerns about gifts made to the Catholic Mission Aid by way of Last Will & Testament. I suggested that when gifts are made by Last Will, that the gift be made to the Catholic Mission Aid in care of a church that has ties to the CMA. For example, a clause in a will might read as follows: "I give the sum of (\$.....) to the Catholic Mission Aid, a charitable organization, in care of St. Church (address), Cleveland, Ohio."

The reason being that as time passes, so do people. They move, change addresses, etc. We do not have a so-called permanent address. The "in care of" address of a church is more permanent than the address of a member or officer of the CMA.

A last will and testament, once made, can only be changed by codicil or the making of a new will. Interlineation might void the gift and/or will.

P.S. — Interlineation means inserting, adding, changing, writing in between or on top more than the testament contains.

The name of the church would of course depend upon the parish church to which the person belongs.

V primeru, da komu ni kaj jasno, pokličite advokata Lipolda za potrebna pojasnila.

Pismo g. Wolbungu:

7. avgust 1997

Dear Charlie:

May the grace of our Lord be always with us.

Please know that you are very much in my thoughts and prayers during these most grace filled days. And, as I am sure you know very well, the little Community of Confreres here at St. Joseph's remembers you daily at prayers and at the Eucharist.

Ob 100-letnici prve kapelice na Kredarici

KREDARICA — Ob prazniku Marije Snežne se je v ponedeljek začelo romanje na Triglav. V torek je bilo tam ob stoletnici blagoslovitve prve kapelice na Kredarici slovensko bogoslužje. Med tistimi, ki so se na romanje odpravili že v ponedeljek, je bil tudi apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Edmond Farhat. Osrednja slovensost je bilo bogoslužje, ki ga je vodil prav nuncij Farhat.

Nova kapelica na Kredarici je bila zgrajena leta 1991, z njo pa je Župnijski urad Dovje nadomestil po drugi svetovni vojni porušeno kapelico, blagoslovil pa jo je pred petimi leti takratni slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Kapelica, ob kateri je potekalo torkovo versko slavje, je posvečena triglavski Materi božji — Mariji Snežni.

Delo, 12.8.1997

It gave me great joy to know that your heart is at peace, and that you lovingly embrace God's will. I want you to know that I give you all my loving support.

Thank you, Charlie, for all your kindness to me. It has always been a joy to work with you.

Thank you, too, for your loving devotion to the Little Company, for your hard work over so many years, for your generous acceptance of difficult tasks, for your love for the Confreres.

There are thousands of people who have been touched by your ministry. I join them in praying with you and for you.

I ask you, please, Charlie, during these days, to say a prayer for me so that I can follow your example as a priest and a son of St. Vincent.

*With much love and prayers
Your brother in Christ,
John G. Nugent, C.M. l.r.*

MZA Bridgeport

Predsednik MZA v Bridgeportu Anton Malenšek nam je končno sporočil, da so darovi za MZA na Telovo prihajali v župnišče in so se imena posebnih darovalcev tam izgubila, zato jih ne moremo objaviti. smo pa povprašali, če sta dve sestri v Odseku, ki redno letno dajeta za vzdrževanje bogoslovca, storili to tudi letos (po \$300).

Rev. Charles Wolbang CM
St. Joseph's Seminary
65 Mapleton Rd. P.O. Box 807
Plainsboro, NJ 08536-0807
Telefon: 609-520-8839
Fax: 609-452-2851

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

John E. Pozun

Dne 7. avgusta je v Hospice House umrl 82 let stari John E. Pozun, mož Dorothy, roj. Smaltz, oče Johna ml., Dorothy Johnston in Linde Burt, 8-krat stari oče, brat Jennie, Gladys Luzar, Jamesa Pevec te že pok. Stanleya in Maxa, veteran, zaposlen pri National Acme 43 let, do svoje upokojitve, član SNPJ št. 26 in Kluba upokojencev v Euclidu. Pogreb je bil 11. avgusta v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Kristine in pokopom na Vernih duš pokopališču.

John J. Vintar

Dne 6. avgusta je nenadno umrl 79 let stari John J. Vintar, brat Anne J. Kern, Franka Winter ter že pok. č.s. Mary Juanita SND, Charlesa, Jean McNeill in Stanleya, veteran 2.

1997/98 — Prvo šolsko leto

Škofijska gimnazija A.M. Slomšek v Mariboru

Vzhodni del Slovenije je z letos ustanovljeno Škofijsko gimnazijo Antona Martina Slomška v Mariboru dobil svojo cerkveno gimnazijo. Njen prag bo v prihajajočem šolskem letu 1997/98 prestopilo prvih 133 učencev. Gimnazija bo delovala v okviru Vzgojno-izobraževalnega zavoda A.M. Slomšek, ki je bil ustanovljen 1.9.1995.

Tako omenjeni zavod kot tudi Škofijska gimnazija sta dobila ime po ustanovitelju slovenskega šolstva in škofu lavantinske škofije Slomšku. Vzgojno-izobraževalno delo bo na tej gimnaziji temeljilo na klasični judovsko-krščanski in grško-rimski kulturi ter na njih gradilo sodobne dosežke zahodno-evropske civilizacije.

Pobuda za ustanovitev gimnazije je zrasla po demokratičnih spremembah v Sloveniji v krogu izobražencev, ki so se skupaj z dr. Ivanom Štuhecem zbrali v Klubu katoliških izobražencev. Večina teh ljudi je pristala v politiki in je tako to idejo vodil dr. Štuhec v okviru mešane krovne komisije, ki je nastala med državo in Cerkvio.

Glavni problem za začetek Škofijske gimnazije v Mariboru je bila ves čas prostorska zagata. Kljub temu, da je mariborska škofija lastnik štirih velikih objektov v Mariboru.

svetovne vojne in služil v vojski polnih 25 let. Pogreb je bil 11. avgusta v oskrbi Zak zavoda na St. Clair Ave. s sv. mašo v cerkvi sv. Vida in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Albina I. Zejewski

Umrla je Albina I. Zejewski, rojena Zore, vdova po Edwardu, mati Edwarda E., 2-krat stara mati, sestra Laure Sedlak, Ernesta in že pok. Louise Alexander. Pogreb je bil 11. avgusta v oskrbi Fortunovega zavoda s sv. mašo v cerkvi sv. Lovrenca in pokopom na Kalvarije pokopališču.

Molly J. Sajn

Umrla je 89 let stara Molly J. Sajn iz Euclida, vdova po Franku, mati Franka, 3-krat stara mati. Pogreb je bil 9. avgusta s sv. mašo v cerkvi St. Anthony of Padua v Fairport Harborju.

Dorothy C. Strumbel

Umrla je Dorothy C. Strumbel, rojena Turk, žena Josepha, mati Loreen Palangio, sestra Irene Petrulis, Clarencea, Esther Kechavar, Richarda, Joanne Woc ter že pok. Eleonore Knuff, Elmerja, Franka, Therese Rakar in Connie Zelko. Pogreb je bil 9. avgusta s sv. mašo v cerkvi sv. Pavla s pokopom na Vernih duš pokopališču.

ru, v katerih so bile pred vojno vzgojno-izobraževalne ustanove, se v omenjenem obdobju ni bilo mogoče dokopati do dogovora, ki bi omogočil ustanovitev gimnazije.

Realna možnost se je pokazala, ko so na škofiji ugotavljali, da obstaja v okviru mreže srednjih šol dovolj neizkorščenega prostora. Ravnateljica srednje kovinarske šole na Teznom pri Mariboru je takoj izrazila pripravljenost, da začasno sprejme gimnazijo pod streho kovinarske šole. Tako je 5. marca letos tudi minister dr. Slavko Gaber odločil, da bo Škofijska gimnazija v šolskem letu 1997/98 začela delovati v prostorih Srednje kovinarske šole.

V teh dneh bosta ministrstvo za šolstvo in šport ter Škofijska gimnazija podpisala pogodbo o začasnom najemu prostorov za prvo leto delovanja v kovinarski šoli na Teznom, za razrešitev prostorskoproblematike v prihodnjih letih v okviru obstoječih srednješolskih kapacetov v centru Maribora in o daljnoročni vrnitvi Škofijske bogoslovja pod Kalvarijo. S strani ministrstva za šolstvo pa prav zdaj poteka tudi verifikacija šole.

Do informativnega dneva in začetka prvega kroga vpisovanja učencev je imela Škofijska gimnazija samo pet dni časa. Informativni dan je bil na veliko presenečenje ustanovitelja zelo dobro obiskan. Prišli so učenci in starši v glavnem iz Maribora in okolice. V tem zelo kratkem roku se je takoj vpisalo 27 učencev.

Od 3. aprila je bilo mogoče prenašati prijave z ene na drugo šolo. V tem času se je na gimnazijo prijavilo čez sto džakov. Pred t.i. drugim krogom so imeli 120 razpisanih mest polnih. Zdaj po drugem krogu je skupno 133 vpisanih učencev za štiriletno gimnazijo. Od teh je polovica Mariborčanov, druga polovica pa iz bližnje in daljne okolice. Več kot polovica je deklet, kar je zelo dobro po pravilu, da se v gimnaziji program vpisuje ena tretjina fantov, pa dve tretjini deklet. Le 15 učencev se je prijavilo za bivanje v dijaškem domu, ki je tudi na Teznom v bližini kovinarske šole, kjer je dovolj prostora.

Sola je sprejemala odlične, prav dobre učence, kakšnih deset učencev pa je sprejela z dobrim učnim uspehom. Irene Rebolj Kraner je ravnateljica; od sprejetih profesorjev bodo štiri redno zaposlili, ostale pa po pogodbi o delu. Dr. Ivan Stuhec je v.d. direktor Zavoda.

Vodstvo gimnazije je za svoje dijake pripravilo spoznavne dneve, ki so potekali od 30. junija do 5. julija. Udeležila se jih je večina iz prvega kroga prijavljenih dijakov. Za vsako skupino z okoli 33 dijaki sta bila na voljo dva dneva.

NOV LIST

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises – Same Day Denture Repair

COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

BRALCI
AMERIŠKE DOMOVINE:
PRIPOROČAJTE NAŠ LIST!